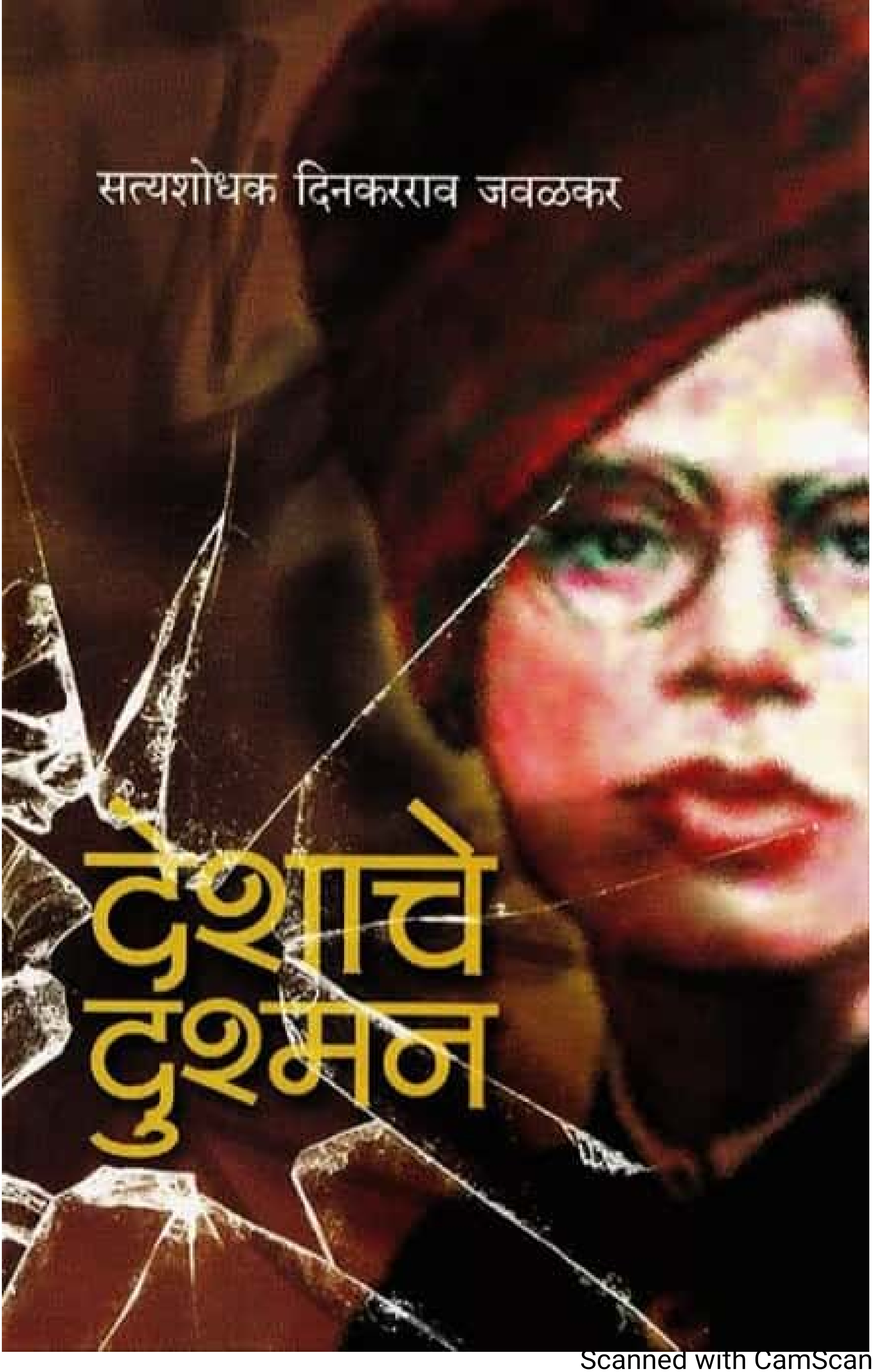

Scanned with CamScanner

सुमेध प्रकाशनाची पुस्तके

देवळांचा धर्म आणि धर्माची देवळे

- प्रबोधनकार ठाकरे

किं. १० रु.

मर्दही, नाके कापून घ्या

- सत्यशोधक दिनकरराव जवळकर

किं. १० रु.

देशाचे दुष्मन

- सत्यशोधक दिनकरराव जवळकर

किं. १५ रु

※ पुस्तके मिळण्याचे ठिकाण ※

सुगावा प्रकाशन

५६२, सदाशिव पेठ, चित्रशाळा इमारत,

पुणे - ४११०३०.

फोन नं. २४४७८२६३ मोबाईल - ९८५००५८४१४

Scanned with CamScanner

देशाचे दुष्मन

सत्यशोधक दिनकरराव जवळकर

Scanned with CamScanner

- **देशाचे दुश्मन**

  सत्यशोधक दिनकरराव जवळकर

- **प्रकाशक व मुद्रक**

  सुशील म्हसदे

  सुमेध प्रकाशन

  कुलदेवता हौ.सोसा, रूम नं.३२७

  बिल्डिंग नं.४, एल.आय.जी.,

  गोखलेनगर, पुणे - ४११ ०१६.

- **पुनःर्मुद्रण :** ऑक्टोबर २००५

- **मुद्रणस्थळ**

  प्रेसोग्राफ

  नारायण पेठ, पुणे - ३०.

- **किंमत :** रु.१५ /-

Scanned with CamScanner

श्री. के. ग. बागडे यांचे प्रस्तावनेसह

देशाचे दुश्मन

आवृत्ती पहिली १९२५, किंमत ४ आणे

प्रकाशक : केशवराव मारुतीराव जेधे, जेधे मॅन्शन, पुणे

मुद्रक : रामचंद्र नारायण लाड, श्रीशिवाजी प्रिं.प्रेस, ५५६, सदाशिव पेठ, पुणे शहर.

श्री. केशवराव बागडे, बी.ए., एल.एल.बी यांची

प्रस्तावना

सदर पुस्तकाचे लेखक श्रीयुत दिनकरराव जवळकर यांनी त्यांच्या या पुस्तकाची प्रस्तावना मी लिहावी, अशी इच्छा प्रदर्शित केली व त्यांच्यासारख्या उत्साही गृहस्थाच्या म्हणण्यास मान द्यावा असे वाटल्यावरून मी हे चार शब्द लिहित आहे. महात्मा जोतिराव फुले यांची कामगिरी राष्ट्रीयदृष्ट्या अत्यंत महत्त्वाची आहे. जसजसा काळ लोटेल, तसतसे त्यांच्या कार्याचे महत्त्व सुजाण माणसांच्या प्रत्ययास अधिकाधिक येणार आहे. महात्मा फुले यांच्या हयातीत त्यांच्या निंदकांनी वाट्टेल तशी कठोर टीका केली;त्यांच्या पवित्र कामगिरीविषयी जाणूनबुजून जनतेत गैरसमज प्रसृत केला. काही कुटाळ लोकांची मर्यादा याच्याही पुढे जाऊन त्यांना महात्मा जोतिराव फुले व त्यांच्या पत्नी पुण्यश्लोक मातोश्री सावित्रीबाई यांचा नीचपणे छळ केला व अखेर त्यांना मारेकरी घालून जगातून नाहीसे करण्याचा दुष्ट उपद्व्याप करण्यासही त्यांच्या शत्रूंनी कमी केले नाही. महात्मा जोतिराव फुले यांनी ज्या बहुजन समाजाच्या हितार्थ आपला देह झिजवला, तो निरक्षर व अज्ञान असल्यामुळे व ज्यांच्या आसुरी स्वार्थाला त्यांनी आपल्या कामगिरीने वेसण घातली, ते लोक सुशिक्षित पण स्वत:च्या स्वार्थासाठी रात्रंदिवस डोळ्यात तेल घालून टपून बसणारे असल्यामुळे महात्मा फुले यांच्या मोठेपणावर कृष्णपटल पडले आहे. 'काल' हा निष्ठूर आहे; स्वार्थी माणसे स्वत:च्या पाताळयंत्रीपणाने व सैतानी स्वार्थांधतेने असत्यावर सत्याचा, पापावर पुण्याचा, जनताद्रोहावर लोकसेवेचा व स्वार्थपरायणेवर परोपकाराचा मुलामा चढविण्याचे लाघवी प्रयत्न करून अजाण व भोळ्या जनतेच्या डोळ्यात धूळ फेकून तिची दिशाभूल करू शकतात. सर्वसामान्य जनता विचारक्षम व कार्यक्षम होईपर्यंत असा कटू प्रकार अनुभवाला येत जाणार हे निर्विवाद आहे. याच कारणपरंपरेमुळे आपल्या देशात होऊन गेलेल्या ब्राह्मणेतर साधुसंतांना, राजकारणी मुत्सद्यांना, स्वातंत्र्यासाठी झगडणाऱ्या 'वीरश्रेष्ठांना ब्राह्मण लोकांच्या निंदेच्या, छळाच्या व प्राणघाताच्या दिव्यातून तावून सुलाखून निघावे लागले व त्यांचे अद्वितीयत्व जगाच्या निर्दशनास येऊ शकले. अशा विभूतींच्या समकालीन निंदकांना वाटेल तितका उन्मादानंद झाला असला, तरी 'कालाचे' अपत्य 'इतिहास' ह्या बाबतीत सत्याचा निर्णय केल्यावाचून बहुतेक चुकत नाहीत. विभूतीसंबंधी

Scanned with CamScanner

समकालीन निंदा, छळ व प्राणघात वगैरे दुष्टांच्या कृतींना कालाने एकदा आपल्या उदरात ठाव देऊन त्यांना आपल्या भयंकर जठराग्नीची आंच दिली की त्यातून त्या थोर पुरुषांच्या कृतीने सत्कीर्तीरूप शुद्ध व तेजस्वी सुवर्ण बाहेर पडते. महात्मा जोतिराव यांच्या चारित्र्याला सर्वभक्षी व सर्वसाक्षी कालाच्या कारभाराचा हा नियम तंतोतंत लागू पडतो. त्यांचे निंदक व छलक स्मृतीशेष होत चालले असून महात्मा जोतिराव फुले यांच्या अनुयायांची संख्या गणितश्रेणीने चालली आहे.

महात्मा जोतिराव यांच्या अफाट देशसेवेचे खरे स्वरूप जनतेच्या निदर्शनास आणण्यास त्यांच्या कामगिरीविषयी जितकी पुस्तके प्रसिद्ध होतील तितकी आवश्यक आहेत. राज्यकर्त्यांवर तोंडसुख घेण्यापेक्षा, ज्या दोषांमुळे समाजातील संघटना बिघडली, बेकी माजली, तेज लोपले व समाज स्वार्थ रक्षणास असमर्थ बनला, ते दोष नाहीसे करण्याचा प्रयत्न करणारे गृहस्थच खरे राष्ट्रोद्धारक होत. महात्मा जोतिराव यांच्या शिक्षणाकडे व त्यांनी निधड्या छातीने केलेल्या अथांग कार्याकडे लक्ष दिले तर अर्वाचीन इतिहासात त्यांना उच्च स्थान मिळणार यात शंका नाही. महात्मा फुले यांच्या चरित्रातील काही गोष्टींवर प्रकाश पाडण्यास सहाय्यभूत होणारे हे पुस्तक लिहिण्याचा श्रीयुत दिनकरराव यांचा प्रयत्न अभिनंदनीय आहे. या पुस्तकातील भाषापद्धती अगर विचारप्रदर्शन पद्धती ब्राह्मणांना आवडणार नाही; परंतु त्यामुळे रुष्ट न होता, सदर गृहस्थाचे पुस्तक वाचून त्यावर एकंदर पूर्वपरिस्थिती ध्यानात घेऊन विशेषत: रा.चिपळूणकर यांनी केलेली म.फुले यांची निंदा लक्षात घेऊन शांतपणे मनन केले पाहिजे. क्रियेस प्रतिक्रिया हा निसर्गदेवीच्या साम्राज्यातील अबाधितपणे व अव्याहतपणे परिणामकारक होणारा नियम आहे, तदनुरोधाने म.जोतिराव फुले यांची निंदा करणाऱ्यांना प्रत्युत्तर मिळणे साहजिक आहे. या प्रत्युत्तरादाखल केलेल्या प्रयत्नाने चिडून जाऊन प्रत्याघात करण्याचाही मोह कित्येकांना अनावर होण्याचा संभव आहे. परंतु त्यायोगे जनतेचा अगर देशाचा फायदा न होता तोटाच होणार, ही गोष्ट सर्वांच्या नजरेस आणणे माझे कर्तव्य आहे, असे समजून मी ती विरोधी वाचकांच्या निदर्शनास नम्रपणे आणीत आहे. सुशिक्षित समाजास वळण लावण्याचा अभिमान धरणाऱ्या कै.चिपळूणकर यांच्यासारख्या गृहस्थाने म.जोतिराव यांच्यावर बेभानपणे निंदास्त्र चालवावे, त्यांचा व त्यांच्या मतप्रणालीस मान्यता देणारे कै.टिळक यांचा पुणे म्युन्सिपालिटीने बहुमान करावा; व याच म्युन्सिपालिटीपुढे महात्मा जोतिरावांचा पुतळा उभारण्याचा महत्त्वाचा गंभीर प्रश्न आला असता, काही ब्राह्मणमान्य वर्तमानपत्रांनी महात्मा फुल्यांची टवाळी करावी, म्युन्सिपालिटीच्या काही सभासदांना या ठरावाने माकडचेष्टा करण्याचा मोह उत्पन्न व्हावा ही अत्यंत उद्वेगकारक व चीड आणणारी बाब आहे. गोऱ्या नोकरशाहीचा दृष्टीकोन बदलण्याची उठाठेव करणाऱ्या काळ्या ब्राह्मणशाहीने अगोदर

Scanned with CamScanner

स्वतःच्या वृत्ती अंतर्मुख करून त्यांचे पृथःकरण करून पहावे, म्हणजे त्यात जनताद्रोह कसा सळसळतो आहे, हे प्रत्ययास येईल. इतरांवर केलेल्या अन्यायाची स्मृती जागृत करून ते अन्याय चालू ठेवण्याचा खटाटोप करण्याऐवजी, ते नाहीसे करण्यानेच देशाची खरी सेवा होणार आहे. या पुस्तकाने अशी भावना उत्पन्न होवो, अशी आशा व्यक्त करून ही प्रस्तावना संपवितो.

केशव गणेश बागडे

४२३, बुधवार पेठ, पुणे
ता. २५ जुलै १९२५

Scanned with CamScanner

बिचारे टिळक जिवंत नाहीत

म.जोतिराव फुले यांच्या स्मारकाचा ठराव पुणे म्यु. पुढे असल्यामुळे 'टिळकटलेले' बरेचसे पत्रकार म.जोतिरावांविषयी आपले अज्ञान मुद्दाम प्रगट करू लागले आहेत. ब्राह्मणी गुलामगिरीचं मंडन करणारे आणि सर्व जातीवर ब्राह्मणी वर्चस्व राखू पाहणारे

बुटलेरिवाणाचे विप्र वड्डु,

'जोतिरावांचे स्मारक करण्यास योग्य अशी जागा कोल्हापूर आहे' अशी त्यांची टवाळी करून 'पुणेकरांनी त्यांचे स्मारक काय म्हणून करावे' असा आम्हाला सवाल टाकतात. दारूच्या पिंपात अखंड डुंबणाऱ्या दारूड्याप्रमाणे बरळणारे, दुसरे भटाळे बाटगे 'टिळक-चिपळूणकराशिवाय पुण्याला काय किंवा अखिल हिंदुस्थानला काय, स्मारकरूपाने ललामभूत होण्याला दुसरे कोणी लायकच नाहीत' असे म्हणून 'म.फुले, क्षत्रिय कुलावतंस शिवाजी महाराज, देशसेवेकरिता अमराचे फकीर बनलेले देशबंधू चित्तरंजनदास यांच्या स्मारकांना प्रत्येकी शंभर शंभर रुपड्या देऊन स्मारकाचे खूळ मोडून टाकावे,' असे म्हणून म.फुले, शिवाजी महाराज, देशबंधुदास यांची टवाळी करतात. कोठे बाबू चित्तरंजनदास आणि कोठे टिळकांसारखे बाबू निपटरंजनदास ! कोठे महाराष्ट्राच्या हृदयसिंहासनावर आचंद्रार्क विराजमान होणारे रणगाजी शिवबा आणि कोठे भटी पंचपात्रित खडबडणारा भटांचा टिळकोबा, कोठे मृत महाराष्ट्रातून कडव्या सत्यनिष्ठेचा झंझावात उत्पन्न करणारा प्रखर प्रभावी फुले महात्मा आणि कोठे महाराष्ट्राच्या हाती पुराणांच्या कापुसवाती देणारा चिपळूणकरी टिळक दुरात्मा !! कोंबडीच्या खुराड्यात आर्यावर्ताची अतिव्याप्ती सामाविणारे पाटलोण पंडित, रा.जवळकरांचे पुस्तक वाचून पाहतील आणि स्मृती-श्रुतिंची ढापणे डोळ्यावरून काढून महाराष्ट्राला निरखतील तर त्यांना टिळक-चिपळूणकरांपेक्षा म.फुल्यांचा कर्तबगार पगडा ब्राह्मणेतरांवरच काय ब्राह्मणांवर देखील पडलेला आहे हे कबूल करावे लागेल. कळकटलेले कंकर, टिळकीछाप दारूने धुंद झालेले आहेत, त्यांना महात्मा जोतिरावांची योग्यता कळणार नाही, पण शिवाजीचा महाराष्ट्र टिळक-चिपळूणकरी अत्याचार लाथेखाली तुडवीत म.जोतिरावांच्या जयजयकाराने आसेतुहिमाचल भरतखंड हादरून सोडल्याशिवाय राहणार नाहीत. म.जोतिरावांनी उभारलेल्या सत्यशोधकी गदेखाली टिळक-चिपळूणकरी सैतानशाहीचा हात असलेला चेंदामेंदा महाराष्ट्रीय वर्तमानपत्राच्या कलमाप्रमाणे प्रत्ययास येत आहे. यापेक्षा म.जोतिरावांच्या योग्यतेसंबंधी बलवत्तर पुरावा कोणता पाहिजे ?

टिळक-चिपळूणकर मेले. म.जोतिरावही आपल्यातून गेले. टिळक-चिपळूणकर देशाला मारून मेले. म.जोतिरावांच्या पायधुळीने पावन झालेल्या मराठ्यांच्या महाराष्ट्र महात्म्याचे अद्वितीयत्व राष्ट्रेतिहासाला बिनशर्त लिहावयास लावील हे ब्राह्मणांनी जाणून

Scanned with CamScanner

असावे. देशाकरिता आणि धर्माकरिता म.जोतिरावांनी जन्मभर हालअपेष्टा भोगून महाराष्ट्रावर, अखिल हिंदूंवर जे ऋण करून ठेवले आहे, ते ऋण महाराष्ट्राने, अखिल हिंदूने म.जोतिरावांकरिता आणि त्यांच्या उज्वल ध्येयाकरिता मेल्याविना फिटणार नाही. शिवाजीचा महाराष्ट्र मरणाची किंमत धर्माच्या रणखंदल दंगलीत काय समजतो याची साक्ष इतिहास देत आहे.

हे पुस्तक छोटे असले तरी त्याच्या प्रसिद्धीकरणाचे कारण फारच मोठे आहे. महाराष्ट्रात भाराभर पुस्तके आणि खंडोगणती लेखक नागवे सत्य लपवून जिकडे घुगऱ्या तिकडे उदो-उदो करण्यास तयार होतात. म.जोतिरावांच्या 'गुलामगिरी' पुस्तकानंतर आज पन्नास वर्षांनी या निर्भिड पुस्तकाचा महाराष्ट्राला लाभ होत आहे. कलमकसाई ब्राह्मणांच्या काळजावर जर घाव घालायचा असेल तर सत्यशोधकी कलमबहाद्दरांनी आपल्या लेखणीला किती तीक्ष्ण धार लावावी लागते याचे ढळढळीत उदाहरण हे पुस्तक आहे. कै.बळवंतराव टिळक यांच्या मरणानंतर आज चार-पाच वर्षांनी या पुस्तकाचा जन्म व्हावा आणि हे पुस्तक वाचण्यास टिळक जगू नयेत याबद्दल आम्हाला दु:ख होत आहे. ते जर आज जिवंत असते तर आपल्या सर्व पापाचे प्रायश्चित्त घेऊन हिंदमातेचे उतराई होण्याकरिता त्यांनी म.जोतिरावांच्या प्रतिमेपुढे पगडीसह लोटांगण घातले असते. मृत्यूने त्यांना दगा दिला आणि बिचाऱ्याला रावबाजी रघुनाथ, बाळाजीपंत नातू, विष्णूशास्त्री चिपळूणकर यांच्या पंक्तीत कायमचे बसविले. सर्व दुर्जन दुष्टांना परमेश्वराने क्षमा करून शांती द्यावी असे त्या दयाघन देवाजवळ अखिल सत्यशोधकांतर्फे आम्ही प्रार्थना करितो.

जेधे मॅन्शन, पुणे
ता.२५ जुलै १९२५.

केशवराव जेधे
प्रकाशक

Scanned with CamScanner

देशाचे दुश्मन

टिळक आणि चिपळूणकर ! दीन-दुबळ्या दुनियेचे धुरंधर पुढारी ! राष्ट्राला खडबडून जागे करणारे नवयुगीन भारताच्या नवचैतन्याचे विद्युतप्रवाह ! देशाभिमानाच्या चळवळीचे आद्यजनक ! लोकनायकांचे नेते, स्वदेशीचे प्रणेते, स्वकीयांचे चाहते आणि विद्वत्तेचे भाते ! देशाभिमान टिळकांचा व लेखाभिमान चिपळूणकरांचा' अशी जोडी मागे झाली नाही; सध्या नाही व पुढे होणार नाही. देशबंधु दास मेले पण त्यानेसुद्धा टिळकांच्या मरणाइतके देशाचे नुकसान झाले नाही; व पुढे होणार नाही. ब्रह्मदेवाने जेव्हा सद्गुणांचे सहस्रभोजन घातले, टिळक-चिपळूणकर नावाची दोन भटे इतकी तुडुंब जेवली की, दुसऱ्यांच्या वाट्याला जायला सद्गुण शिल्लकच राहिला नाही. पश्चिमेचा उद्धार करण्याकरिता आकाशातल्या बापाचा एकच पूत धावत आला, पण पूर्वेचा ब्रह्मांड पांडित्याचा झेंडा फडकविण्याकरिता ब्रह्मदेवाच्या मुखातून एक पलटणच्या पलटण येथे आली आहे. या पलटणीचे कर्ममार्तंड (कमांडर) कै.टिळक आणि चिपळूणकर हे होत ! टिळक-चिपळूणकर देवबाप्पाच्या भगतगणांनी आपल्या आराध्य देवतेचा असा महागजर चालविलेला असतो की, हे 'टिळक-चिपळूणकर' काय गौडबंगाल आहे, असे वाटू लागते. टिळक-चिपळूणकरांची

कीर्तीदुदुंभि

एवढा आटारेटा करून जी दुमदुमली जात आहे, याच्या बुडाशी खरोखरीच काही नौबदी कारण काय आहे, याचा विचार करू. टिळक-चिपळूणकर विद्वान मुत्सद्दी होते म्हणून त्यांच्या नावाने एवढा 'की जय' होत आहे म्हणावे, तर रानडे-आगरकर, गोखले यांच्या खंबीर विद्वत्तेपुढे व गंभीर मुत्सद्दीपणापुढे हा टिळक-चिपळूणकरी थाट दुबळ्या कलावंतीणीने केलेल्या नकली शृंगारासारखाच हीणकस ठरत आहे. निर्भिड, बिनतोड आणि धाडसी मत प्रतिपादण्याने 'टिळक महाराज की' होत आहे म्हणावे, तर राजारामशास्त्री भागवत, यांच्यापुढेही टिळक-चिपळूणकरी निर्भिडता, महाराणीमागे लुब्रेपणाने फिरणाऱ्या दासीपेक्षाही हीनवृत्त आणि स्वार्थलोलुप ठरेल ! दिलफाट स्वार्थत्यागाच्या महायज्ञाने यांच्या कीर्तिचा धूर आकाशात चढला म्हणावा, कै.दास, देशसेवेमुळे कोट्याधिशांचे भिक्षाधीश झाले आणि टिळक-चिपळूणकरी दुक्कल केवळ चळवळीच्या नावावर वाघ्याचे पागे आणि भटजीचे शेटजी बनले. महामर्दुमकीने इंग्रज बहादुरावर खूप शर्तीने चढाई केली म्हणून या परशुरामियांची भलीभलाई बहारली, या म्हणण्यात मात्र जेवढा तथ्यांश तेवढा मिथ्यांश आहे. इंग्रजांच्याविरुद्ध या परशुरामियांनी रणशिंग फुंकले म्हणा, की

Scanned with CamScanner

संध्येची पळी

आपटून महाध्वनी केला म्हणा, इंग्रजाविषयी या ब्रह्म-मुखकुलावतंसांच्या मस्तकात तिडीक आणि हृदयात तिरस्कारयुक्त द्वेष मात्र होता. प्रश्न एवढाच आहे की ब्राह्मणांचे राज्य टोपीकर बूटवाल्यांनी घेतले, म्हणून तिडीक होती, का खरोखरीच सर्व जनतेला मुक्त करण्याकरिता होती ! टिळक-चिपळूणकरांच्या ढोबळ चरित्रावरून ही दुक्कल महान देशभक्त होती असे हमखास वाटू लागते. आणि परप्रांतीय हिंदसेवक वरवरच्या भपक्याला फसलेही आहेत ! पंजाब म्हटले की, लाला लजपतराय यांची मूर्ती डोळ्यांपुढे उभी राहते, बंगाल शब्द उच्चारला की पाल, दास, वगैरे अनेक अतिरथी दिसू लागतात आणि महाराष्ट्र म्हटले की टिळक-चिपळूणकर-केळकर-लवाटे-कवडे-देवधर हाटेलवाले, जोशी खानावळवाले अशी बडीबडी देशाची भक्ताळ धेंडे दिसू लागतात. महाराष्ट्राचे मुख्य केसरीपत्र. या मुखाला बत्तीसच काय पण छत्तीस दात आहेतच. प्रत्येक दात चावण्याच्या सनातन सवयीने इतका सुंदर आणि सुजरा बनला आहे की, ब्राह्मणाशिवाय कोणी दुसरा डोके काढू लागला की, त्याच्या नरडीला हा दात लागलाच. टिळक-चिपळूणकरांच्या चरित्राचे नि:पक्षपातीपणाने निरीक्षण करणाऱ्यास टिळक-चिपळूणकर देशभक्त नसून अत्यंत नीचकोटीतले

देशाचे दुश्मन

होते, हे सहजच पटणारे आहे. पंढरपूरच्या वारीला खऱ्या संतांसोबत काही भामटेही 'ग्यानबा तुकाराम' म्हणत जात असतात; भोळे-भाबडे त्याच्याही चरणांवर मस्तक ठेवीत असतात. तशातलाच प्रकार टिळकांच्याबाबतीत झाला आहे. लाल, पाल व दास या महासाधुंच्या स्वातंत्र्य-देवीच्या दिंडीत टिळकोपंत आपल्या लग्ग्यावर रोख ठेवून खऱ्या संतापेक्षाही मोठा अर्विभाव आणून 'जयहरी' म्हणत राहिला; लोकांनी म्हटले, वाहवा टिळक वाहवा ! पण सोंग टिकणार किती दिवस ! अखेरीला हा संत नव्हे तर सैतान आहे हे आपोआप सिद्ध होत गेले. स्वातंत्र्य तर राहूद्याच, पण लांछित स्वराज्याच्या हप्त्याचा एक तुकडा मिळतोसा पाहून हा सोंगाड्या चोर एकदम जागा झाला आणि 'महाराष्ट्रीयांनो, मी तुमच्याकरिता धडपडत आहे' असे जेव्हा तेव्हा ठासून सांगणाऱ्या टिळकांनी महाराष्ट्रीय समाजाला दुखविण्यास व लाग साधण्याचा बेत करण्यास कमी केले नाही. टिळक ब्राह्मण जातीकरिता स्वराज्य मागीत नाहीत, मिळाले तर सर्वांना मिळेल, असे प्रौढीने भूल देणाऱ्या टिळकांचे अंत:करण अथणी मुक्कामी बाहेर पडले; 'शिंप्यांना कौन्सिलात जाऊन काय मशिन चालवायची आहे ? कुणबटांना काय नांगर धरायचा आहे ? वाण्यांना काय तागडी धरायची आहेत?' ही टिळकांची हृदयरचना दाखविणारी ब्राह्मणी वचने टिळक माऊलींच्या मुखातून बाहेर पडली. ही मुक्ताफळे बाहेर पडताच भटभिक्षुकांनी आता आपल्या हाती स्वराज्य पडणार ! या आनंदाने टाळ्या पिटून परशुरामवासी पेशवाईला आनंदाश्रू ढाळावयास

Scanned with CamScanner

लावले ! प्रत्येक भारतीयाला समान हक्क प्राप्त करून देण्याकरिता चित्त, वित्त वेचणारे कोठे लाल, पाल व दास आणि आपल्या भटभिक्षुकाकरिताच शेंडी झाडून स्वराज्य मागू पाहणारा कोठे राष्ट्रीय दरवडेखोर टिळक ! टिळकांच्या या अथणीच्या व्याख्यानाने उर्फ भामट्याच्या कबुलीजबाबाने टिळकांचे लोकमान्यत्व तर तिरडीवर चढलेच पण ब्राह्मण म्हटला की कसा पहिल्या प्रतिचा हलकट आणि अव्वल दर्जाचा अधम असतो याची जाहीर प्रचिती सर्व समाजाला आली. शिंपी, सोनार, माळी, मराठे आदिकरून जनतेच्या खऱ्या प्रतिनिधींना कौन्सिलात जायचे नाही तर परान्नपुष्ट आणि खाल्ल्याघरचे वासे मोजणाऱ्या भटभिक्षुकांनी कौन्सिलात घुसायचे? पण गंमत अशी आहे की टिळक इतके मनाचे कुजकट आणि कृतीचे हलकट होते, म्हणूनच त्यांचा बोलबाला चालविला आहे. टिळक-चिपळूणकरांचा बोलबाला रानडे, आगरकर, गोखले, फुले, भागवत यांच्यापेक्षाही जास्त माजवला जातो, याचे इंगितच मुळी हे आहे. रानडे, आगरकर काय देशभक्त नव्हते ? पण त्यांनी ब्राह्मणांचे स्तोम माजविण्याचा टिळकासारखा पाजीपणा केला नाही, म्हणून बिचारे आर्यांचा उद्धार करायला आलेल्या या चितेपासून निघालेल्या भूतांच्या अवकृपेला कारण झाले. टिळक-चिपळूणकरांची आरती जशी जनता जागी होईल, तसतशी आपोआप कमी होऊन, टिळक-चिपळूणकर या दोन चितोत्पन्न चित्पावनांची खरी ओळख पटत जाणार आहे ! टिळकांच्या बाजारबुणग्या भगतात एकजात चितोद्भव लोकांचा एकरकमी भरणा आहे ! हेच ब्रह्म्याच्या लाळेतून लोळत आलेले लघळलुच्चे टिळकांना तीन दिडक्याचा

शेंदूर फासून

कचकावून पावणारा म्हसोबा बनवू पाहत आहेत. सर्व गुणांचे अधिष्ठान, विद्वत्तेचे स्टोअर हाऊस, वेदांताचा किताबखाना म्हणजे बळवंतराव टिळक ! टिळकांच्या चरित्राच्या उद्दाम सद्दीत पेशवाई मस्तवालपणा पूर्णत्वास पोचलेला आढळतो. ज्या सनातनी सोनेरी टोळीचे टिळक-चिपळूणकर पुरस्कर्ते होते. त्या टोळीच्या हातात धार्मिक, सामाजिक सूत्रे होती. आणि इतर अज्ञानी होते म्हणून या बोकेसंन्यासाचा कर्मयोग दहावीस लाखाला फळफळला. देशाची प्रगती खुंटविण्याकरिता अपशकुनच करण्यास पुढे बोडके येणाऱ्या बदअवलादीच्या संस्कृतीचे टिळक चाहते होते, चिपळूणकर प्रणेते होते; म्हणूनच काही काळ यांच्या नाममहिम्याचा महागजर झाला. ज्या सोनेरी टोळीचे टिळक प्रमुख होते त्या टोळीने आजवर काय प्रताप गाजवला आहे, विचारू नका; म्हणजे टिळक-चिपळूणकर देशाचे कैवारी का वैरी याचा वाचकांना उलगडा होईल. 'वर्णश्रेष्ठत्व, शुद्धबीजत्व, ब्राह्मण' या सदराखाली मानवी बुद्धीच्या वाढमस्तकावर लंगरी खिळा ठोकणारी व शास्त्रोक्त गुलामांचा व्यापार करणारी जी व्युत्पन्नपंडितांची अहंमन्य टोळी, त्या टोळीचे टिळक-चिपळूणकर आधारस्तंभ होते. भारतीय बहुजन समाजाच्या मुखातून वेदविद्या हिसकावून अज्ञानाचा शेंदूर पाजून, स्वदेशाला निर्बुद्ध, निर्जीव करणाऱ्या कसाब कंगालांचा जयजयकार

Scanned with CamScanner

करणारे टिळक-चिपळूणकर होते. भरमसाठ भाकडकथांना धर्मग्रंथ ठरवून निव्वळ भटाभिक्षुकांच्या पोटापाण्याची सोय लावून देणारी जी अश्लील, बीभत्स पुराणे, त्या पुराणांची पक्कड बहुजन समाजाच्या मानेला जास्त कशी करकचील हीच चिंता वाहणारे हे ब्रह्मवांत्युपन्न टिळक-चिपळूणकर होते ! भगवान बुद्धाच्या मानवी उत्क्रांतीला हाणून पाडून, पुन्हा चार वर्णांच्या नावाखाली चार हजार जातीला प्रसवणारी ब्राह्मणी संस्कृतीची हाडळ टिळक माऊलीची कृपासाऊली होते. 'मन जाणे पापा आणि माय

मुलाच्या बापा'

अशी विचारसरणी मांडणाऱ्या ज्या पैठणी पंडितांनी ज्ञानेश्वर महाराजांना हीनकुल ठरविले. त्या पगडभाई पंडितांच्या अठरा पगड पुराणांचा चोथा चघळणारे टिळक-चिपळूणकर होते. नामदेव, गोराकुंभार, एकनाथ, सेना न्हावी, सजन कसाई, कबीर वगैरे अनेक संत महंतांना घटात जन्मून पटात मारणाऱ्या ज्या चिगलभटांनी त्रास दिला, त्या भटकी उर्फ भिक्षुकशाहीचे टिळक-चिपळूणकर पक्षपाती होते. संतशिरोमणी तुकोबारायांनी ब्राह्मण नरमादीपोटी आलेल्या देवाच्या लाडक्या कारट्याकरिताच राखून ठेवलेले वेद आपल्या अभंगवाणीने जगापुढे मांडले, म्हणून बिचाऱ्या तुकारामांचे ग्रंथ गंगेत तर बुडवलेच पण प्रत्यक्ष तुकारामालाही डोहात बुडवायला ज्या ब्रह्मलाळोत्पन्न लफंग्यानी कमी केले नसेल त्या भटभिक्षुकांच्या आश्रयाचे टिळक-चिपळूणकर आदिनिधान होते ! केवढे ते प्रौढ प्रताप क्षत्रिय कुलवतंस शिवछत्रपती! आजन्म देहाचे रान करून ज्यांनी स्वराज्याकरिता जीविताचा संकल्प सोडला त्या शिवनृपश्रेष्ठाला या कलीच्या दत्तकपुत्रांनी किती त्रास दिला ! ब्राह्मण जातीच्या शेंड्या-मुंड्या यवनी समशेरीच्या पात्यावर आणि ब्राह्मण बहिणीच्या अब्रूचे जीवित यवनी दृष्टीच्या ओझरत्या फिरतीवर अवलंबून होते, अनाथ व नामर्द भटाच्या संरक्षणाकरिता हरहर महादेव अशी मेघ गर्जना ठोकून यवनांवर सिंहासारखा झडप घालणारा मर्दांचा मर्द शिवाजी भोसला या ब्राह्मण नावाच्या कृतघ्न सैतानांनी शुद्र ठरविला आणि राज्याभिषेकाला नालायक म्हणून निकाल दिला. सह्याद्रीच्या कडेकपारींना दाराच्या अंगणाची पोरकट कळा आणणारा नेताजी पालकर, सिंहगडाच्या माथ्यावर पाय देऊन इंद्राचे सिंहासन बळकावण्याकरिता गेलेला तानाजी मालसुरा, हत्तीच्या मस्तीला मुठीने मारणारा बलभीम जीवा महाल्या, धडापासून शीर तुटले तरी हातापासून पट्टा न काढणारा, महाराष्ट्राला पावन करणारा वीर प्रभू बाजी ! एकजात इमानी हृदयाच्या डोळ्यांनी पोराबाळांचे मुडदे पाहूनही स्वामीचोर न होणारे एकेक रणधुरंधर लेखणीचे मर्द बहाद्दर प्रभू, पहाडाची हाडे कडाकडा फोडून दडलेले स्वातंत्र्य हिसकावून घेणारे हे मराठे-प्रभू जर क्षत्रिय नसते, त्यांच्या अंगात जर क्षात्र तेजाचे शंभर नंबरी वारे संचारत नसते तर घराघरांतून या गोऱ्या गोमट्या टचाचलेल्या

Scanned with CamScanner

व्हावयाला वेळ लागला नसता. महाराष्ट्राच्या या क्षत्रिय मनगटात जर मराठी रक्ताचे तेजं सळसळत नसते, तर आज रस्तोरस्ती मिरवणाऱ्या ब्राह्मण माद्या मुसलमानी इष्केशराबात गळ्याइतक्या नाही, तरी कंबरेइतक्या खास बुडून गोष्याच्या पडद्याआड डांबलेल्या दिसल्या असत्या. ज्या बाईलजाद्या भटभिक्षुकांचे ब्रह्मतेज इस्लामी चांदताऱ्यापुढे थरथर कापून माजघरातल्या पलंगापर्यंत डोळे झाकीत असे, तेच शेळपट ब्रह्मतेज कृतघ्नपणाची कमाल करून जेव्हा शिवबा राज्याभिषेकाला स्वारीत चालले तेव्हा, डोक्याला धोतरे बांधून मिरवणुकीपुढे आडवे पडले. 'शुद्र राजा राज्याभिषेक करून घेतो, म्हणून धर्म बुडाला म्हणणाऱ्या भिक्षुकी मनाला, एखादी भटीण शूद्र पलंगावरून उड्या ठोकीत आली तरी समजत नाही !' राज्याची भिक्षा मागायला अल्लख म्हणून येणारा गोसावडा रामदास या राज्याभिषेक प्रसंगी कोठल्या मठीत गांजा खेचीत बसला होता ! याचा उलगडा भटोबा करतील काय ? जेव्हा तेव्हा शिवाजीचे गुरूपद रामदासी झोळीत टाकणाऱ्या आजच्या भटांचा भगवा भंगड रामदास बजाजीखानाच्या शुद्धीप्रसंगी कोठे वेणुताईच्या महालात

'सदा सर्वदा योग तुझा घडावा
तुझ्या कारणी देह माझा पडावा'

हा शृंगार मंत्र शिष्यीणीला शिकवीत होता काय ? सहस्र भोजनाच्यावेळी पंगत ठोकून बसणारे हे अन्नावरचे किडे या दोन्ही प्रसंगी कोठे तोंड काळे करून बसले होते ? बजाजीखानाचा शुद्धीविधी शिंगणापूरी शंभुपुढे एका गुरवाने केला. तेथे डोळ्यात घालायलासुद्धा भट गेला नाही. रामदास शिवाजी महाराजांना भेटला असल्यास अगदी शेवटी भेटला, हे ऐतिहासिक सत्य लपविणाऱ्या टिळक-चिपळूणकरांच्या चेल्यांनी उपरिनिर्दिष्ट दोन समारंभात रामदास कुठल्या गिरीकंदरात वनभोजनाला गेला होता, हे सप्रमाण दाखवून द्यावे. ज्या ब्राह्मण संस्कृतीने शिवनृपाला सतावले, त्याच बारुळवासी संस्कृतीचे टिळक-चिपळूणकर हे आधारस्तंभ होते. कलुशा कबजी ह्या ब्राह्मण अवलादीने तर शंभू छत्रपतीची XXX करून श्रेष्ठत्व मिळविले आणि शेवटी निमकहरामपणाची जात दाखवली. कोकणातून वक्रगतीने डोंगर चढून आल्यामुळे सवयीने पुन्हा वक्रगतीनेच चालणाऱ्या

को.ब्रा.ची

(कोकणस्थ ब्राह्मणाची) आणखी एक निमकहराम टोळी घाटमाथ्यावर पाठी पडशी टाकून आली. अगोदरच्या ब्रह्मका सर्पांना हा 'को.ब्रा' जोडीला मिळाल्यावर मग अन्यायाला, अधर्माला सीमा तरी कशी राहणार ? 'धनाजी' म्हणताच इस्लामी वारूच्या तोंडचे पाणी पळत असे. त्या धनाजीशी निमकहरामी करून, इतकेच नव्हे तर ज्या गोष्टी

Scanned with CamScanner

लिहिण्यास लेखणी शरमते आणि नरमते, असल्या गलिच्छ तऱ्हेने बाळाजीने स्वत:ची शय्यासंपद धनाजीच्या घरी गहाण टाकून पेशवाई बळकावली. काही ब्राह्मण लोक बढतीसाठी कुठल्याही दाराने, कसलेही साधन हाती धरून स्वार्थ साधीत असतात. एवढे विधान ठोकायला पेशवाईचा इतिहास पुरेसा आहे. बाईल-बढतीची देवघेव करून मानवी सभ्यतेला काळीमा फासणारे ब्राह्मण हे आमचे वर्णगुरू ! साहजिकच आहे, ज्यांचा परात्पर परमेश्वर ब्रह्मदेव स्वत:च्या कन्येवर बलात्कार करायला भित नाही; तर त्याच्या या लाडक्या लेकरांनी स्वत:च्या मुली वशिल्याकरिता नजराणा म्हणून पाठविल्या तरी तो ब्रह्मदेवाएवढा तरी गुन्हा नाही. असे प्रकार पेशवाईत असंख्य झाले आहेत. असल्या अधमाधम ब्रह्मवृंदांची तरफदारी करणारे टिळक-चिपळूणकर हे आधुनिक वकील होऊन गेले.

हिंदुस्थानच्या इतिहासात मन संतप्त करून सोडणारी आणि एकंदरीत मानव जातीला कलंकभूत होऊन राहिलेली पेशवाई उर्फ दोनशे वर्षांपूर्वीची टिळकशाही कारकीर्द सुरू झाली. या पेशवाईत काय अनाचार घडला नाही ? कसले अत्याचार झाले नाहीत ? मानवी कवटीच्या वितभर कोठडीत जेवढी म्हणून नीच कृतीची उत्पत्ती होऊ शकेल, तेवढी होऊन गेली. परमेश्वर कधीही निजलेला नसतो, पण पेशवाईचा अंमल पाहिला की, यावेळी परमेश्वर पेंगत तरी असला पाहिजे किंवा क्षीरसागराला भरती आल्यामुळे त्याला या दुर्जन पेशव्यांच्या संहारार्थ येता आले नसावे, असे वाटू लागते. इतिहास संशोधनाच्या नावाखाली हीच सोनेरी टोळी इतिहासाची पाने उलटी लिहिण्याचा पुण्याला शास्त्रीय प्रयत्न करीत आहेत. आपल्या वाडवडिलांचे काळे-बेरे, पाप-पर्वत भूतकालाच्या खोल दरीत गाडणे हे इमानी वंशजाचे शतकृत्य ठरेल, यात शंका नाही; पण आपल्या सैतानी पूर्वजांच्या कीर्ति-मंदिराचा बनावट पाया भरण्याकरीता दुसऱ्याच्या महापराक्रमाला कमी दर्जाचे ठरविण्याचा प्रयत्न करणे, हे ब्राह्मणाशिवाय दुसऱ्याच्या हातून होणारच नाही. पेशवाईचा इतिहास बदलण्याच्या या टिळकानुटिळकांचा मोठा भगिरथ प्रयत्न चाललेला असतो आणि त्याबरोबरच कर्तुम अकर्तुम शिवरायांचे अलौकिकत्व रामदासी कफनीत गुंडाळून एकजात मराठ्यांच्या स्वाभिमानाला धक्का लावण्यात येत असतो. शिवछत्रपती यांचे वंशज व मराठे यांना कागदोपत्री, हातोहाती नामोहरम करण्याची परंपरा या पेशवाईपासून तो टिळकांपर्यंत सुसंगत आहे. ज्या पेशवाईचा टिळक-चिपळूणकरांना मोठा पहाडी अभिमान होता, ती पेशवाई तरी काय होती ? टिळक-चिपळूणकरांच्या आंतेवासी आप्तेष्टांच्या पेशवाईचे वर्णन करणे फारसे अवघड नाही. कलत्र आणि जिवीत कोणत्याही पेशव्याच्या कारकिर्दीत सुरक्षित नव्हते. आजच्या पेशव्यांच्या सुतकी टिळकानुटिळकांनी किती जरी पेशवाईचे काळे-बेरे झाकण्याचा प्रयत्न केला तरी इतिहास असा नि:संग आहे, की तो कोणाचीही भीड न ठेवता, शिष्टाशिष्टतेचा पडदा न ठेवता पहिल्या बाजीरावाचा बाप 'बाळाजी' का

Scanned with CamScanner

‘धनाजी’ असा प्रश्न उपस्थित करायला भित नाही. इतिहासाचे एक पान सांगते की, नानासाहेब पेशवा बापाचे नाव बाजीराव लावीत होता, लागलीच दुसरे पान मल्हाररावांचा हा पुत्र असणे शक्य आहे, असे छातीठोक सांगायला कचरत नाही. जो इतिहास नारायणरावांच्या खुनाबद्दल एका डोळ्याने दु:खाश्रु ढाळतो, तोच इतिहास चुलतीवर बलात्कार करू पाहाणारा नरपशू बरा मेला म्हणून आनंदाश्रुही ढाळायला कमी करीत नाही. नारायणरावांची बायको नाना फडणीसांच्या गळ्यात मिठ्या मारते तर इकडे नाना एका सोनारणीच्या पोराला सवाई माधव करतो; हे इतिहासच सांगत आहे. पेशवाईच्या भर आमदनीत नाना फडणीसांनी घासिरामी साधनावर एकही भटीण धड ठेवली असेल काय ? ज्याने स्वामिनीवर पापदृष्टी ठेवून शेवटास नेली, तो पुरुष जातीला कलंकभूत होऊन राहिलेला नाना फडणीस इतर सरदारांच्या आया-बहिणी-दासी-बटकीपेक्षा जास्त किंमतीच्या कशा समजणार ? पुढे शेवटच्या रावबाजीने तर काय पुणेच डोक्यावर घेतले. बायको घेऊन वाड्यात गेला नाही, म्हणून बापू गोखल्याची पाट थोपटताना आजच्या भटांना कढी वरपण्यासारखे अवसान भरते, पण यावरून बापूशिवाय सर्व भटांच्या बायका वाड्यावर रात्र-दोन मुक्काम करीत होत्या. हे ब्रह्ममुखानेच सिद्ध होत नाही काय ? ब्राह्मणांच्या बीजशुद्धीचा ठेंभा मिरवून प्रभू जातीला संकरज म्हणणाऱ्या राजवाड्यांनी या पेशवाईत गडबडगुंड्यावरून तरी ब्राह्मण जात

व्यभिचारी

आहे, असे म्हणायला पाहिजे. पण त्यांना दुसऱ्याला नसते दोष लावता येतात; स्वत:च्या जातीतले गडबडगुंडे कधीही दिसणार नाहीत; ज्यांनी राज्य कमविले, त्यांच्यावर उलटून पडून या संशयीत उत्पत्तीच्या आणि अशुद्ध बीजाच्या पेशव्यांनी छत्रपतीला कैदेत टाकले; त्यांनी लिहिणे, पुसणे सुद्धा शिकू नये म्हणून बंदोबस्त केला. मनुच्या काळी शूद्राला छळणारे, हे सर्व समाजाच्या मिश्र रक्ताने ब्राह्मण मादीच्या कुशीत जन्मलेले पेशवे पुन्हा मनुपेक्षाही निर्दय तऱ्हेने ब्राह्मणेतरांना छळू लागले. प्रभू जातीवर ग्रामण्यांची संकटे ओढवून अनेकांच्या गर्दनेवर सुऱ्या फिरवल्या ! पेशव्यांच्या मायबहिणी दिवसाढवळ्या ढालगजपणा करून, त्यांचे शुद्धबीजत्व बुधवार चौकात मांडू लागल्या आणि याबद्दल जो नावे ठेवील त्यालाच हीन ठरविण्याचा पेशवे प्रयत्न करू लागले. प्रभूची जात म्हणजे भयंकर निर्भिड आणि तडफदार ! त्यांच्या तोंडून पेशवाईचे बींग पेशव्यांच्या तोंडावर उच्चारले जाणे अगदी त्रिकाल शक्य ! असल्या निर्भिड आणि सत्यान्वेषी प्रभूंचा पाडाव करणे हेच पेशव्यांचे कार्य ठरले. त्यांची परंपरा ही अजून त्यांचे सुहेर सुतके राखून आहेत. छत्रपतीचा शक बंद केला. छत्रपतींचा छळ आरंभिला. हे एकनिष्ठ प्रभूंना कधीही खपणार नाही, हे पेशवे जाणून होते. आडदांड मराठ्यांना नामोहरम करण्यात पेशव्यांच्या वाटेतला एक मोठा काटा, म्हणजे

Scanned with CamScanner

बुद्धीमान प्रभू जात

त्यामुळे प्रभू जातीवर पेशव्यांनी जी आग पाखडली तिथून ते प्रभू होते म्हणून निभावले; इतरांची छाती नाही. आज घटकेला व्यभिचारोत्पन्न भट जातीतला राजवाड्यासारखा ब्राह्मण जर अजून प्रभूंच्या नावाने खडे फोडतो ! यावरून पूर्वीच्या त्यांच्या द्वेषाचा बोध होणे फारसे अवघड नाही. वेद उच्चारला, सोवळे नेसला, म्हणून सातारा जिल्ह्यात भिलवडी मुक्कामी ब्राह्मणांनी

सोनारांच्या जिभा कापल्या

शिंप्यांच्या पगड्या हिसकावण्यात आल्या. बिचाऱ्या अस्पृश्यांच्या गळ्यात तर धरणी बाटेल म्हणून थुंकण्याकरता गाडगी अडकवली ! वाचकहो ! डोके शांत ठेवून असल्या पेशवाईचा पुरस्कार करणाऱ्या टिळक-चिपळूणकरांची किंमत ठरवा. वेश्येच्या माडीवर उतरलेल्या भटावर, शूद्राच्या काखेतून पावन होऊन आलेल्या भटणीवर अस्पृश्याची सावली पडली म्हणून त्या अस्पृश्याला गुलटेकडीच्या मैदानात छाटून टाकणारे हे ब्रह्मराक्षस पेशवे आणि त्यांची परंपराच चालवू पाहणारे हे सैतान टिळक-चिपळूणकर ! जर पुनर्जन्म असेल तर पेशवाईत गारद झालेले हे सर्व जीव आज पुन्हा जन्मून ब्राह्मणांच्या चारीमुंड्या पिरगळण्यास कमी करणार नाहीत. पुनर्जन्म जितका सत्य तितकाच तो न्याय्यही ठरेल ! पेशवाईचा इतिहास म्हणजे ब्राह्मण समाजाने लिहिलेले आपले

मृत्यूपत्र !

ब्राह्मणांनी 'ब्राह्मण' म्हणून जगावे की अखिल भारतीय हिंदूत मिसळून 'ब्राह्मण्याच्या' दृष्टीने मरावे, याचा सडेतोड निकाल सांगणारे जज्जमेंट ! मनुष्याच्या खुनशी प्रवृत्तीचा उन्मत्त अतिरेक, जुलमी वृत्तीचा मस्त अभिनिवेष, धर्मसत्तेचा मिलाप होताच होणारे सैतानी खेळ पेशवाईचा इतिहास उर फोडून सांगत आहेत. जीव तोडून गरजत आहे. जोपर्यंत जगात पेशवाईचे पक्षपाती टिळकानुटिळक गटाराने वळवळणाऱ्या गांडुळासारखे चळवळत आहेत तोपर्यंत अस्पृश्यांच्या स्वातंत्र्याचा प्रश्न खडतर होऊन राहणारच ! कै.दास म्हणत, 'मी माझ्या स्वराज्यात ब्राह्मणांच्या मुली महार, धेडास द्यावयास लावीन.' पण हे ब्राह्मण आहेत, म्हणजे 'ब्राह्मण्य' आहे तोपर्यंत स्वराज्य मिळत नाही आणि मिळाले तर टिकत नाही. ब्राह्मण नाहीसे झाल्यावरच स्वराज्य मिळणार तर त्यांच्या मुलींकरिता कोणता जावई शोधावा, याची पंचायत पडणारच नाही. 'ब्राह्मण' ही चिज अशी आहे की, ती भेदाशिवाय जगतच नाही आणि गुलामगिरीशिवाय जन्मत नाही. पेशवाईनंतर ब्राह्मणांची निराळी आवृत्ती निघाली. सत्तेचा रेच उतरल्यामुळे पर्वतीच्या रमण्यात भटभिक्षुकांना ओगराळ्याने दक्षिणा वाटून लठ्ठंभारती पोळ पोसता येईनात, तेव्हा या फुकटखाऊ पोळांचे संरक्षण कसे व्हावे; ही भटभिक्षुकांना काळजी पडली. स्वत:चे राज्य गेले आणि छत्रपतींचे संस्थान

Scanned with CamScanner

टिकले हे ब्राह्मणांना पाहवेना ! परशुरामभाऊची करवीरकर छत्रपतीने नरम केलेली हड्डी भटोबाच्या मनात सलत होती, खुपत होती. सातारकर छत्रपती पहिल्यापासून भटजीच्या काव्याला बळी पडले नाहीत. सातारकर छत्रपती प्रतापसिंह यांनीही ब्राह्मण्यांच्या दास्यातून ब्राह्मणेतरांना मुक्त करण्याची योग्य चळवळ सुरू केली. पेशवाई अवशेष उर्फ आताच्या टिळक पंथाचे पितामह कै.लोकमान्य

बाळाजी पंत नातू

या जातीच्या अस्सल सैतानाने प्रतापसिंहावर संकट आणून त्यांना पदच्युत करविले, यावेळेचा इतिहास अंगावर शहारे आणणारा आहे, मस्तक फिरवून सोडणारा आहे. ब्राह्मणेतरांची मुक्तता करणारा पहिला छत्रपती ब्राह्मणांनी कसा चोहोकडून छळला ! हा इतिहास वाचीत असता, ज्यांचे चित्त बेभान होणार नाही तो मनुष्यच नाही. केळकर-लेले-नातू-सांगलीकर पटवर्धन वगैरे भटाधिपतींनी गोऱ्या साहेबांच्या तंबूपुढे दोन दोनशे भटे उभी करावीत आणि या सातारचा छत्रपती आमचा धर्म बुडवितो असा शंख करावयास लावावे. प्रतापसिंहाकरिता सर्वस्वाचा त्याग करणारा नेकजात कायस्थ बच्चा रंगोबापूजी गुप्ते याची कोणीकडे स्वामीनिष्ठा ! आणि नीच जात भटबाच्या नातूचा कोणीकडे राजद्रोह ! ब्राह्मण-ब्राह्मणेतरांच्या मनोरचनेचा हा भेद अवश्य लक्षात ठेवावा. ज्या ब्राह्मणाच्या मगरमिठीच्या गळपट्टीकरिता टिळक-चिपळूणकरांनी जन्मभर मनगट-मुखाचा संयोग केला. ब्राह्मणाच्या नासक्या अढीतून नातूसारखे इतके सडलेले आंबे निघालेत आणि त्यामुळे बहुतेक इतके डागाळलेत की आढीच्या आढी बाहेर टाकून दिल्याशिवाय हिंदू समाजाचे मानसिक आरोग्य नीट राहणार नाही हे इतिहास सिद्ध करीत आहे. या नातूच्यानंतर ब्राह्मणेतरांचा वैरी आणि ब्राह्मणांचा कैवारी विष्णूभट चिपळूणकर निघाला. बाळभट नातूच्या वेळी प्रतिस्पर्धी प्रतापसिंह होते, या विष्णूभटाच्या छाताडावर नाचायला सत्यशोधक समाजाचे आद्य प्रवर्तक

महात्मा जोतिराव फुले

होते. भगवान बुद्ध, महावीर, तुकाराम वगैरे संत-महंतांनी ब्राह्मणावर हल्ले फेरहल्ले चढविले पण ते त्यांच्यानंतर सर्व निष्फळ ठरले. म.जोतिरावांनी हिंदू समाजाला झालेल्या रोगाचे बिनचूक निदान केले; रोग बरे तर करायचेच पण जे ब्राह्मण्य तेच नाहीसे केले म्हणजे पुन्हा भीती राहणार नाही आणि अत्यंत धैर्याने जीवावर उदार होऊन हिंदूंचा उद्धार करण्याकरिता जोतिरावांनी २४ सप्टेंबर १८७३ रोजी सत्यसमाजाची पुण्यात स्थापना केली. पुण्यासारख्या ब्राह्मण्याच्या माथ्यावर मारलेली ही जोतिरावांची सत्यसमाजाची मेख मस्तक भेदून आरपार काळजापर्यंत गेली आणि पक्की रूतली की ब्राह्मण्यांच्या घटका मोजीत, नाकी सूत धरण्याखेरीज त्याच्या भगतांना आता दुसरा उपाय राहीला नाही. पळीपळी दूध घालून

Scanned with CamScanner

मरत्या ब्राह्मण्याला हुशारी आणण्याचा प्रयत्न होत आहे. पण ही सत्यसमाजाची मेख आता या ब्राह्मण्याला ओंकारेश्वरावर पोचविल्याशिवाय सोडीत नाही, त्याला ब्राह्मण तरी काय करणार ? उलट्या दारात उलटा दांडा ठोकून सुलटा सरळ मार्ग करणारा वक्र मुत्सद्दी, धैर्यशाली पुढारी ब्राह्मणांना लाभला, पण याने ब्राह्मणशाही पित्त सर्वांग खवळले, आणि एखाद्या दारूड्यासारखे तोंडी येईल तेवढे ओकले. स्वामी दयानंद सरस्वती यांच्यापुढे या टिळक-चिपळूणकर गाढवांच्या पोरांनी आपल्या बापाची म्हणजे गाढवाची मिरवणूक काढून स्वतःच्या उत्पत्तीची खूण पटवली. पेशवाई असती तर जोतिरावांना हत्तीच्या पायी बांधले असते, कडेलोट केला असता, पण ज्या इंग्रजामुळे चिपळूणकराला हे शासन करिता येईना त्याच इंग्रजावर या भटबहाद्दराने खार खावयास सुरवात केली. इंग्रजी राज्य जोतिरावांचे

डोळे बाहेर काढण्यास

तयार नाही. यामुळे चिपळूणकरादी भटाभिक्षुकांना कलियुगाचा मोठा दरारा बसला आणि कलियुग उलथून सत्ययुग आणावयाचे असेल तर पहिले इंग्रज हाकलले पाहिजेत, असा चिपळूणकरांनी लेखणीचा चंग बांधला. 'शूद्र' वर डोके करून ब्राह्मणांची बरोबरी करू लागतात हा केवढा अधर्म ! विष्णुभट चिपळूणकरासारने जोतिरावांवर आपल्या निबंधमालेत जे शिंतोडे उडविलेत, जे वाक्प्रहार केलेत त्यावरून या मग्रूर कुत्र्याला गोळी घालून कोणी मारले असते तर तो देवाघरी अन्याय ठरला नसता. या मस्तवाल कुत्र्याचे शिष्य बाळभट टिळक ! सत्तेचा यांना शोष पडला होता. तो सयाजीराव गायकवाड, त्याने भटाची खिचडी बंद करून यांची पेशवाई परंपरा उर्फ ऐतखाऊ झब्बूशाही मोडली म्हणून टिळकांची पगडी रागाने हातभर वर चढली. सत्ता असती तर सयाजीरावाला या पेशव्याच्या मानसपुत्राने केस धरून खाली खेचला असता. सम्मती बील, पुण्याची सामाजिक परिषद यावेळी या बाम्णांना आपल्या हातात सत्ता नाही म्हणून आपली फजिती होते, हे कळून चुकले. करवीर छत्रपतीला टिळकांच्या पूर्वज पेशव्यांनी शूद्र ठरविले असता, हा शाहू छत्रपती क्षत्रिय म्हणवून घेऊ लागला. 'अरे कुणबटा ! यदोक्त म्हणतो काय' अशी निर्लज्ज टवाळी करायला टिळकानुटिळकांना शरम वाटली नाही. हातात सत्ता नसल्यामुळे ब्राह्मण्याचा

राम बोलो

होत आहे, याची खूणगाठ टिळकांनी मनात बांधून, सत्ता काबीज करण्याकरिता कंबर कसून प्रयत्न चालविले. केसरी ऑफिस सर्व ब्राह्मणांनी, त्यातून चित्पावनांनी गजबजून सोडले. कोणतीही टिळकांची संस्था घ्या, तिथे शेणातल्या किड्याप्रमाणे चित्पावन बुजबुजलेले दिसावयाचेच. 'अहोरूपम्' 'अहो ध्वनिः' या न्यायाने टिळकांनी नरसोपंतांना म्हणावयाचे 'वाहवा नरसोपंत ! आपले नाक अजून शाबूत आहे असे तुम्ही दाखवा.'

Scanned with CamScanner

नरसोपंतांनी उलट टिळकांची पाठ थोपटायची व म्हणायचे 'वाहवा ! बळवंतराव, आपल्या शेपटीला इतक्या पापानेसुद्धा अजून किडे पडले नाहीत.' असे एकमेकांची स्तुती करणारी एक टोळीच जमा झाली; महाराष्ट्राचे लाखो रूपये लुटून हमालाचे न्याहाल बनले. ब्राह्मण्य जगविण्याकरिता सत्ता मिळवू पाहाणारे टिळक आपल्याला विसरणार नाहीत, म्हणून प्रथम बरेचसे भोळे ब्राह्मणेतर त्यांच्या पाठी लागले होते. पण 'इथे माझा तात्या, हे माझ्या आण्णाला; हे माझ्या बापूचेच, याला भाऊशिवाय कोणी हात लावू नये.' इतकी नीच व स्वार्थी बुद्धी जेव्हा टिळकांची दिसली, तेव्हा ब्राह्मणेतरच काय पण त्यांचे शिष्य म्हणविणारे

श्री.अ.ब.कोल्हटकर

हे ब्राह्मण गृहस्थसुद्धा बिघडून टिळकांच्या घशात उतरलेल्या जनतेच्या पैशाचा हिशेब जाहीररितीने प्रसिद्ध करू लागले. आपल्या स्वार्थाच्या विरूद्ध जाणाऱ्याशी ब्राह्मण जात कशी वागते, हे कोल्हटकरांच्या छळावरून दिसत आहे. विरूद्ध ब्राह्मण गेला तरी तो नीचशिरोमणी टिळक आपल्या शिष्याहाती त्याला छळतो, तो ब्राह्मणेतरांना किती त्रास देत असेल ! ज्यांना आपल्या आयाबहिणींच्या डोक्यावर न्हाव्याचा विळ्यासारखा वस्तरा सप्ताही फिरताना पाझर फुटत नाही, त्यांना तुमच्या गर्दनावरून सुरा फिरवताना दया कशी येणार ? ब्राह्मणांची चैन बंद करून ब्राह्मणेतरांना छळता येईना, म्हणून इंग्रजावर त्यांचा डोळा. इंग्रज सोडून मराठ्यांचे राज्य असते आणि त्यांनी ब्राह्मणांचा यज्ञ आरंभिला असता तरी भटांनी राजद्रोह केला असता, हे शिवछत्रपतींपासून कालच्या शाहू छत्रपतींपर्यंत सप्रमाण सिद्ध होत आहे; यांना फक्त ब्राह्मणांची सत्ता पाहिजे होती. स्वकीयांची सत्ता पाहिजे म्हणावे तर शाहू छत्रपती, सयाजीराव गायकवाड हे काय परकीय राज्यकर्ते होते ? पण ते ब्राह्मणाचे गळू कापू लागल्यामुळे या टिळक महाटिळकांचे माथे भणाणले आणि आपण बाळाजीपंत नातूचे अस्सल सुतकी कसे आहोत; हे जाहीर रितीने दाखवून दिले. चुकूनही ब्राह्मणी जहागिरीवर वाकडी नजर न करणारे टिळकानुटिळक, ब्राह्मणेतर संस्थानिकांचा कोठे वाकडा पाऊल पडतो आणि कोठे आपण आपला पेशवाई सूड उगवतो, याकरता टपलेले असत. देश म्हणजे ब्राह्मण, देशसेवा म्हणजे भटांच्या चरणांवर

'घालिन लोटांगण वंदिन चरण'

देशोद्धार म्हणजे निरनिराळे फंड काढून भटमाऊलीच्या मुखात चारा, पेंड, सरकी कोंबणे ! देशाचे शिक्षण म्हणजे चार भटांची कारटी एके ठिकाणी करून त्यांना घटापटांच्या खटपटी करावयास लावणे हे राष्ट्रीय शिक्षण ! दुसरे कसलेही शिक्षण असो, नोकरी असो, वर्तमानपत्र असो, नाही तर पुस्तके असोत, प्रत्येक ठिकाणी भट घुसाडणे ही टिळकांच्या चरित्रातील सूत्रबद्ध आचारपद्धती वाचकांनी लक्षात घ्यावी. विलायतेला जाऊन आला म्हणून प्रायश्चितादाखल

Scanned with CamScanner

शेणाचा गोळा

घशाखाली सोडणारा टिळक ! किंजवडेकर खाटकाने बोकड मारून यज्ञ केला, म्हणून महावस्त्र अर्पण करणारा तात्या-अनुटिळक, करवीर छत्रपती ब्राह्मणेतरांचा पुरस्कार करू लागताच हा 'हा स्वराज्यद्रोही छत्रपती' असे म्हणू लागला, यात काही एक नवल नाही. उलट असल्या कडू अवलादीने असे म्हटले नसते तरच आश्चर्य ! टिळक-चिपळूणकरांनी जो देशद्रोही पंथ निर्माण केला, त्या पंथाने महात्मा जोतिरावांचे सर्व कार्य नामशेष करण्याचा कसून प्रयत्न केला. सत्यशोधक म्हटला की त्याला हरउपायाने नेस्तनाबूद करणे हे या ब्रह्ममुखोत्पन्न जंताचे जीवितसाफल्य होऊन बसले होते. एखाद्या कोंदणातल्या कुठल्याशा भटाला 'देवाज्ञा' झाली तर लागलीच 'ते सार्वजनिक कार्यात (?) भाग घेत असत. ते केसरीचे एकनिष्ठ वाचक होते. असे लिहावयास केसरी चुकून विसरत नाही. पण ब्राह्मणेतराचा कसलाही अतिरथी काहीही करू लागला किंवा कैलासवासी झाला तरी भिंतीवरला ढेकूण मेल्यापेक्षा केसरीला जास्त विचार करवत नाही. कै.जोतिरावांची पहाडी धडाडी व अभिनंदनीय चळवळीची आघाडी ब्राह्मणी नजरेला दिसत तर नाहीच, पण दिसली तर खपतही नाही. १८२७ साली जोतिरावांचा जन्म झाला. जोतिरावांच्या जन्मदिवशीच

चिरंजीव परशुरामाला

शेवटचा धरडा लागला असेल ! हातापायाला तणावे देऊन परशुरामाने भीतीने डोळे वासले असतील ! २१ वेळा क्षत्रियांचा नि:पात करणारा परशुराम, १८ व्या शतकात क्षत्रियांना कुटील राजनीतीने छळू पाहणारे परशुरामीयन यांचा चिपळूणकरांनी आपल्या निबंधमालेत मोठा गौरवपूर्ण निर्देश करून जोतिरावांना हिणविले आहे. पण एकाच हयातीत ब्राह्मणांच्या शंभर हयाती जोतिरावांनी मातीमोल केल्या. चिपळूणकरांच्या पोराबाळांच्या उरावर जोतिरावांचे सच्चे चेले ब्राह्मणाचे थडगे बांधतील हा भविष्यकाळातील उघडा आराखडा पुराणांची चिपाडे चघळणाऱ्या चिपळूणकराला आकलन करता आला नाही. चिपळूणकरांना चार भटभिक्षूके मोठा विद्वान समजतात, धोरणी समजतात. पण चळवळीचे ज्ञान झाले नाही, तो धोरणी, विद्वान की ब्राह्मण्याच्या उकिरड्यावर पुराणांचा कचरा फुंकणाला लंब XXX ! विष्णूभटाने आपल्या निबंधमालेत ब्राह्मण शूद्र हे दोनच वर्ण राहिलेत असे जोतिरावांची टर उडविताना ठणकावून दिले आहे. असल्या हीन हृदयाच्या विष्णूभटाचा, मोठा महात्मा म्हणून पुतळा उभारलेला पाहून ज्या क्षत्रियाची टाळू तडकून जात नाही तो क्षत्रियच नव्हे ! असल्या देशबुडव्या व नामर्द शत्रूला मान देणे हा क्षत्रियाचा अध:पात ठरेल ! राष्ट्राच्या क्षात्रवृत्तीला तेजोहीन करणाऱ्या असल्या अवसानघातकी भटुरड्यांना शक्य त्या रीतीने तेजोहीन करून टाकले पाहिजे. कायदा सांभाळून जेवढी

Scanned with CamScanner

शस्त्रास्त्रे यांच्यावर फेकता येतील, तेवढी फेकून यांचा चक्काचूर उडविल्याशिवाय राष्ट्राला तरणोपाय नाही. अविच्छिन्न शत्रूपेक्षा हे प्रच्छन्न घरभेदीपण प्रथम नाहीसे केले पाहिजे. इंग्रजी संरक्षणाची मायापाखर या विष्णूभटावर आणि गाढ अज्ञानाची झापड अस्सल क्षत्रियावर होती, म्हणून हा विष्णूभट बचावला. आजच्या क्षत्रियांच्या उदयकालात असा एखादा तरी बरळू द्या, त्याच्या पिढ्यानुपिढ्या क्षत्रियांचे अस्तित्व पाठीवर उठलेले दिसेल ! सध्या क्षत्रिय जागे झालेत आणि हिंदू मुसलमानात विक्षेप येत चालला आहे, म्हणून भटाने क्षत्रियांचे अस्तित्व मान्य करून आपल्या आपल्या गोऱ्या गौरायांच्या संरक्षणाकरिता हे सनातन कुत्र्याचे शेपूट भीतीच्या नळीत घातले आहे. एवढी भीतीची नळी निघू द्या; पुन्हा हे शेपूट वाकडे होऊन, या जगावरील क्षत्रिय ब्राह्मण वाणीत तरी नाहीसे होणारच ! क्षत्रियांनी या पुराणांचा चोथा चघळणाऱ्या भटांच्या सम्मतीवर आपले क्षत्रियत्व ठरवू नये. ज्यांचे मनगट अजूनही पाश्चात्त्य रणभूमीवर

जर्मनीला टोले

चढविताना क्षात्रतेज दाखवू शकते. त्या वीर मर्द मराठ्यांनी ब्राह्मणांच्या वटवटीने निस्तेज न होता आपल्या वाडवडिलांचे नाव राखले पाहिजे, आणि पुन्हा इतिहासाची पेशवाई आवृत्ती निघू नये, म्हणून हे ब्राह्मण्यांचे भूत सातपाताळ गाडले पाहिजे, या क्षात्रवृत्तीविध्वंसक तृतीयपंथी मनोरचनेचे उर्फ टिळक-चिपळूणकरांचे पुतळे कसे उभारता! यांचे कागदाचे पुतळे करून जाहीर रीतीने जाळण्याचे सण काढा ! क्षत्रियांची मुंज करताना त्यांच्या कमरेला हिंद देवीचा उद्धार करणारे, समशेर लटकवताना परशुराम, चिपळूणकर, टिळक यांच्या मूर्ती करून आठ वर्षांच्या क्षत्रिया छाव्याकडून लाथेखाली तुडवा आणि मग शिवछत्रपतीची शपथ घ्यावयास लावा; असले छात्रविधी काढा. गुलामगिरीची ओठाळी ज्या हिसक्याने तुटेल असा हासडून हिसका मारला तर भारत मातेचा उजळ माथा व्हावयाला वेळ नको. महाराष्ट्राच्या मानगुटीवर महाराष्ट्राचे रक्त आणि अवसान यांचा फराळ करणारे हे ब्राह्मण्याचे भूत मानेवर राहिले, तर मग अस्पृश्य तर राहूद्याच, पण मराठ्यांनासुद्धा काही करता येणार नाही, एवढ्याकरिता शिवछत्रपतींनी जसे ब्राह्मणांच्या इच्छेला लाथेखाली तुडवीत राज्याभिषेक करून घेतला, त्याचेच अनुकरण करून क्षत्रियांना शूद्र ठरविणारे या टिळक-चिपळूणकरांच्या बेइमान जातभाईंच्या अडथळ्याला टाचेखाली रगडीत हिंदुस्थानच्या उद्धाराकरिता नेटाने चला. सर्व हिंदू एक होत नाहीत, म्हणून हिंदुस्थानचे स्वातंत्र्य अडले आहे, आणि हे ब्राह्मण्य नडते म्हणून हिंदू तेवढा एकजीव होत नाही. आता मराठ्याने याबाबतीत मागे राहून चालणार नाही. ज्यांच्या पूर्वजांनी पाचोळ्याचे परमेश्वर बनून संबंध देश हालवून सोडला, त्यांनी अस्पृश्य वगैरे बांधवांना मोठ-मोठे कार्यकर्ते बनवून पुन्हा पराक्रम गाजविण्याची वेळ आली आहे. टिळकानुटिळक तुमच्या उन्नतीच्या वाटेवर

Scanned with CamScanner

अपशकून करण्याकरिता बोडके उभे राहतील, आपल्या बोडक्या विधवा आडव्या लावतील, पण त्यांच्या या राष्ट्रघातकी प्रयत्नाकडे बिलकूल लक्ष देऊ नका. ब्राह्मण लोक ब्रह्मदेवाच्या ओकारीपासून झालेले असोत किंवा

जुलाबापासून

झालेले असोत, त्यांची जन्मत:च अशी वाकडी शेपटी असते, ती तापवलेल्या लाल नळकांडीत घातल्यावाचून करचळणार नाही. एखादे आठ वर्षाचे भटाचे कार्टे साठ वर्षांच्या ब्राह्मणेतराला 'ए गेन्या पाटील' असले उर्मट शब्द वापरायला कचरत नाही. देवाच्या गाभाऱ्यात एखादी डोके तासलेली-जिच्या डोक्यावर रुपया छन्दिशी वाजवून घ्यावा असली बोडकी पुजाऱ्यांशी व्यभिचार करून देवाला शिवली तरी भटांचा देव 'विटाळत'नाही, पण गांधीसारखा ब्राह्मणेतर शिवला तरी यांचा देव बाटतो. केवढा हा मनुष्यजातीचा अपमान ! या अघोर पातकाची झाडाझडती ब्राह्मण कशी देणार ! ब्राह्मणावर सावली पडली म्हणून मुंडी उडविणारी पेशवाई जाऊ द्या; पण आज विसाव्या शतकात ब्राह्मणाच्या प्रेताला तुम्ही शिवलात तर अधर्म होतो; हा ओंकारेश्वरी अन्याय उघड्या माथ्याने भर पुण्यात मिरवितो आहे. ज्या नराधमाची प्रेते पालथ्या मानेने न्यावी लागतील, असली मात्रागमनी भटे जन्मताच श्रेष्ठ आणि ज्यांच्या मरणाने दुनिया दु:खाने कडकडेल ते ब्राह्मणेतर जन्मत:च नीच ! हे आमचे अठरापगड शास्त्रे सांगतात आणि आम्ही ऐकतो ! ब्राह्मणेतरानो ! कुत्रे गल्लोगल्ली पोट भरून संतती उत्पन्न करू शकते, ब्राह्मणांनी तुम्हाला कुत्र्यापेक्षा श्रेष्ठ मानले आहे का असे एखादे तरी पुराण दाखवाल काय ? गाढ अज्ञान हे ब्राह्मणेतरांचे साजशृंगार ! धुर्त लबाडी ही ब्राह्मण्यांची शिंगे ! या शिंगाने धरणीचे पोट फाडीत शेषाच्या मस्तकापर्यंत ब्राह्मणांनी पोहोचवलेली आहे. मराठ्यांनो ! माळ्यांनो, सोनारांनो, कान फाडून पुराणे काय सांगतात ते ऐका ! 'मत्स्य पुराण सत्तराव्या अध्यायात पुण्यवती स्त्रियांच्या सदाचरणाचा धर्म ऐकण्याविषयी उत्सुक असलेल्या ब्रह्मदेवाला शिवाने जो पुण्यवती स्त्रियांचा धर्म सांगितला त्यात, 'अनंगदान' व्रत आहे. भडकून न जाता हा हिंदू धर्माच्या नावावरला पाजीपणा वाचा ! क्षत्रियाच्या करारी हृदया ! तू ज्यांचे संरक्षण केलेस, त्या हरामखोर लोकांचे धर्मरहस्य पहा, तुझ्या कुटुंबाकडे वाकडा डोळा करणाऱ्यांच्या डोळ्यासकट जीव गोळ्याचा खुळखुळा करून पोरांना खेळण्यास देणाऱ्या मर्द मराठ्या ! तुझ्या धर्मगुरूची ही पापी दृष्टी वाचताना भडकून बेभान होऊ नकोस ! पुराणकर्ते जेहत्ते म्हणतात, ''ज्या रविवारी हस्त, पुष्य अथवा पुनर्वसू यांतले नक्षत्र येईल त्या दिवशी स्त्रीने उत्तम प्रकारे स्नान करून मदनाच्या नामांनी विष्णुची सर्वांग पूजा करावी. नंतर व्रतात (?) विद्वान ब्राह्मणांना बोलावून त्यांची पूजा करून एक शेर साळीचे तांदूळ घृतपात्रासह द्यावे व यथेष्ट भोजन घेतल्यावर तो साक्षात कामदेव मानून आपला देह त्याला अर्पण करावा.

Scanned with CamScanner

याप्रमाणे तेरा महिने करावे, नंतर गादी-गिरद्या, मच्छरदाणी वगैरे उपसाहित्यांनी युक्त शय्या त्या ब्राह्मणाला द्यावी, एक दुभती गाय द्यावी, नंतर त्याला प्रदक्षिणा करून निरोप द्यावा. हे व्रत (?) घेतल्यापासून जो ब्राह्मण रतीसुखासाठी रविवारी घरी येईल, त्याला सर्वभावे करून मानावे.''

हा मत्स्य पुराणाचा ७० वा अध्याय ! आमच्या कन्यागमनी ब्रह्म्याच्या मुखातून पडलेल्या धर्मगुरूंची ही शिकवण ! बोला! कोणता ब्राह्मणेतर या पुराणापुढे मान लववून आपली बायको दर रविवारी भटाच्या पलंगावर चढवायला तयार आहे ? ही पुराणे जाळायला जो ब्राह्मणेतर तयार होत नाही, तो अज्ञानी तरी असला पाहिजे किंवा मत्स्य पुराणोक्त, बायको देऊन स्वर्ग जिंकणारा तरी असला पाहिजे ! या पुराणांचे पक्षपाती टिळक-चिपळूणकर ! या पुराणांचा जोतिरावांनी द्वेष केला म्हणून भटांनी त्यांना छळले ! वेश्यांनाही हाच धर्म सांगून भटांची सोय लावून ठेवली आहे. गोव्याकडे तर धर्माच्या नावाखाली शेसविधी करून जातच्या जात वेश्या बनविली आहे. नंबुद्री भटाची कारटी लग्न न करता मोपला पत्करते आणि लोठ्या ब्राह्मणेतरांच्या घरात दर रविवारी घुसत असते. ही सध्याची स्थिती ! वाचकहो, या अन्यायाचा विचार करा! असल्या पुराणांची बाजू उचलणाऱ्या भटाची मायबहिण शूद्राने 'अनंगदान' देऊन पावन केली, तर ते क्षम्यच नव्हे काय ? उठ, मर्दा ! तुझ्या अब्रुवर या भट्टड्यांनी पापदृष्टी ठेवली. सदाचाराच्या नावाखाली, धर्माच्या नावाखाली पूर्वजांच्या माय-माता भ्रष्ट केल्या, त्या दुश्मन भटुड्यांना, धर्मग्रंथांना, पोथ्यापुराणांना तू लाथेखाली तुडवून जाळणार नाहीत तर तुझे पूर्वज दुःखाने हंबरडा फोडतील ! आजच्या नामर्द भटाची, हा असला धर्म आचरा म्हणून सांगायची माय व्याली नाही. पपण आजचेच भट श्रुती-स्मृतीच्या खालोखाल या पुराणांना नेऊन बसवतात. त्याला टिळक-चिपळूणकर कृतीने दुजोरा देतात, याबद्दल तू काय करणार आहेस ? आंधळ्या हिंदू मर्दा, तुझ्या धर्माकरिता, धर्माच्या संरक्षणाकरिता हातावर शिर घे ! आणि पहिल्या झटक्याला ही पुराणे ब्रह्माएवढी होळी पेटवून त्यात त्यांना ढकलून भस्म करून टाक ! बायका ब्राह्मणाला देणे हा धर्म ? शिवाशिव ! हे नागवे धर्मग्रंथ डोळ्यापुढे असता ब्राह्मणांशी सलोखा कसला करता ? यापेक्षा सर्पाशी मिठी मारा, तो तुमचा प्राण घेईल पण पुराणोक्त पत्नीविषयक अब्रू घेणार नाही. प्राणापेक्षा अब्रू प्यार आहे. बीभत्स पुराणे आणखी याहीपलीकडे वाहवली आहेत. राजा बाहेरून आला असता राणीच्या पलंगावरला भट वरूनच 'राणी अनंगदान व्रतांनी पतिव्रता झाली' म्हणून सांगत आहे. ब्राह्मणांनो! ब्राह्मणेतर चिडतात ते उगीचच चिडत नाही. तुमची पुराणे तुमच्या हातून तुम्ही जाळली नाहीत तरी सर्व ब्राह्मणी-भटणीवर दानाचा सूड उगवला जाणार नाही, या भयाण भविष्याची खात्री कोणी द्यावी ! बायलेच्या बाबतीत जनावरालासुद्धी चिड असते. मग हिंदू जनता तर

Scanned with CamScanner

माणसाची आहे. ती जसजशी जागी होणार तसतशी ह्या पुराणोक्त जखमा ठणकून सबंध देशात भयंकर क्रांती होत जाणार. या क्रांतीचा आग्यावेताळ चिथावून जाऊ नये, अशी इंग्रज सरकारची इच्छा असेल तर सरकारने चट सारी पुराणे

कायद्याने जप्त

करावीत, त्याची एकही प्रत जवळ पाळील त्याला कडक शिक्षा ठणकवावी. अशा तऱ्हेने कडक बंदोबस्त केला तरच पुढच्या सुशिक्षित जागृत ब्राह्मणेतर जगात ब्राह्मण जातीला समाधानाने वागता येईल. ब्राह्मण लोकांनी स्वत:करिता हा खणून ठेवलेला

पुराणोक्त खड्डा

पुराणांच्या राखेने बुजवून टाकावा. धर्मग्रंथांच्या या जुलमी अरेरावींने महात्मा जोतिरावांचे चित्त खवळून जाणे अगदी सहज होते. जोतिरावांनी व्याख्याने, पुस्तके, पत्रे वगैरे अनेक साधनांच्याद्वारे चळवळ उडवून दिली; त्यामुळे भिक्षुकशाहीचा पोटशूळ मुसळासारखा उठला. जोतिरावांच्या हाडीमासीही दृष्ट ब्राह्मण्यांची जाणीव बाळकडू म्हणूनच आली होती. सातारा जिल्ह्यात कटगुण गावी जोतिरावांच्या पणजाला तिथल्या ब्राह्मण कुलकर्ण्यांने सळो की पळो होईपर्यंत त्रास दिला. ज्या वंशात जोतिरावांसारखा कुलदिपक जन्मणार ते घराणेही असले बहाद्दर असणारच. भर पेशवाईच्या मगरमस्तीत जोतिरावांच्या पणजाने

ब्राह्मण कुळकर्णी छाटला

आणि कटगुण हे गाव सोडून पुणे जिल्ह्यात खानवडी मुक्कामी ठायी दिला. पणतूचे गुलामगिरीला तोंड देण्याचे धैर्य जोतिबांच्या पणजातही स्पष्ट दिसत होते. जोतिरावांची कार्यभूमी पुणे शहर व्हावी व त्यांच्या हातून यावच्चंद्रदिवाकरौ खळबळ उडवून सोडणारा मानवी अपक्रांतीला धक्का बसावा, ज्या आखाड्यात एक-एक माजुरी पेशवा उत्मात करून गेला. त्याच आखाड्यात जोतिरावांनी मैदान मारावे, अशी परमेश्वरी योजना होती; म्हणून जोतिरावांचा आजा शेटीबा पुण्यास रहावयास आला. पेशवाईच्या राज्यातला अंदाधुंदीचा जुलूम पाहून या गोऱ्हे उपनावाच्या शेटीबांना आपल्या वंशात रंजल्या-गांजल्यांना जुलमातून मुक्त करणारा महात्मा निघणार आहे, अशी कल्पना सुद्धा नसेल. शेटीबांच्या कृष्णाजी, राणोजी व गोविंदराव या तीन पुत्रांपैकी गोविंदराव यांच्यापोटी शिवाजी महाराजानंतर बरोबर दोनशे वर्षांनी १८२७ साली जोतिराव जन्मले. पुण्यात आल्यावर यांचे गोऱ्हे हे उपनाव जाऊन पेशवे दरबारात फुलांचे काम पुरवीत असल्यामुळे फुले हे उपनाव पडले आणि आज ते कोणत्याही तेजस्वी ज्योतीपेक्षा जास्त फुलत आहेत. देशाच्या उद्धाराकरिता टिळकटलेले व कळकटलेले वांत्युदूभव विप्रजोराने त्वंपुरा करीत असतात; त्याच विप्रांनी आमचा काय म्हणून छळ केला नाही? गोविंदरावांनी जोतिरावांना शाळेत घातले तेव्हा, हा तैलबुद्धिचा

Scanned with CamScanner

विलक्षण पराक्रमी मुलगा 'शूद्र' आहे, म्हणून गोविंदरावांच्या पाठी लागून जोतिरावांना शाळेतून काढावयास लावले, पण यावेळी परमेश्वर निजला नव्हता आणि परशुरामही सद्दीत नव्हता. टिळक-चिपळूणकरांच्या ब्राह्मण्य प्रेमावर निखारे पसरणारा महात्मा उत्पन्न ही महाकालाची मनिषाच ठरलेली दिसत होती. पाचकळ पुराणांच्या काळजाला हात घालून टिळकटलेल्या चिपळूणकरांचे दात पाडणारा म्होरक्या, धैर्याचा गगनस्पर्शी मेरू ब्राह्मणेतरांना लाभावयाचा होता म्हणूनच गफवार बेगमुनशी या सज्जन गृहस्थाने गोविंदरावांचे मन वळविले आणि वयाच्या पंधराव्या वर्षी जोतिरावांस पुन्हा शाळेत घातले. १८४२ साली जोतिराव इंग्रजी शिकू लागले. शिक्षणाने प्रगल्भ झालेल्या जोतिरावांच्या अस्सल तेजाने उसळी मारली. देशोद्धार कसा करावा याचा ते विचार करू लागले. मातंग समाजातील प्रसिद्ध लहुजी बुवाजवळ दांडपट्टा शिकून तरबेज झाल्यावर बंडखोरी करावी असा त्यांच्या मनात विचार घोळत होता. जबरदस्त कर्तबगार माणसे जरा वाट चुकली की भलतीकडे भटकतात, पण मेंग्यामारूतीप्रमाणे स्वस्थ बसत नाहीत. जोतिराव म्हणजे उत्साहाचा, कर्तबगारीचा, पहाडी पुरूष. जन्मतःच पोलादी काळीज घेऊन आलेले महात्मे संकटांना थोडेच कचरणार ! बंड उभारू की राज्य उलथू, काय करू ? याविषयी तरूण जोतिच्या मनात काहूर माजले. माझी हिंदू भूमी

माझा मायदेश

गुलामगिरीतून मुक्त करण्यात माझा प्राण गेला तरी बेहत्तर ! अशी १८-१९ वर्षांच्या या महाराष्ट्राच्या मार्टिन लुथरने घनघोर प्रतिज्ञा केली. त्याकाळच्या सर्व पुरूषांत जोतिरावांचे वाचन पहिल्या प्रतीचे होते. स्वातंत्र्य मिळवू शकेल पण पहिले स्वातंत्र्य गेले का ? कसे गेले ? कोणते दुश्मन भोवले ? याविषयी जोतिरावांचे विचार चालू झाले. भारताची नाडी कशामुळे बिघडली आहे ? याचा विचार जोतिराव करू लागले. हिंदूत दुफळी म्हणून हिंदूंचे राज्य गेले. दुफळी जातीभेदामुळे झाली आणि जातीभेद ब्राह्मणांनी पाडले ! खोटे ग्रंथ, लबाड वृते, स्वार्थी धर्म या भटभिक्षुकांनी माजविल्यामुळे एकंदर राष्ट्र मानसिक दौर्बल्याने खिळखिळे झाले आहे. जोतिरावांनी विचार कर-कर केला ! आणि शेवटी निश्चय करून महाराष्ट्राला गरजून सांगितले की, लढवय्या महाराष्ट्रा ! मराठी मनगटाच्या पहाडी देशा, तुला शूद्र म्हणणारा भटजी, कलियुगात क्षत्रिय नाहीत म्हणणारा दुश्मन, धर्माच्या नावावर तुला लुटणारा बदमाष, दरोडेखोर, धर्माच्या नावावर बायकांवर पापी दृष्टी ठेवणारा पुराणिक हेच दुश्मन, हेच हिंदूंचे, हिंदू धर्माचे आणि हिंदुस्थानचे सात जन्माचे वैरी, यांना हाकलून दे, म्हणजे तुझे कोटकल्याण होईल.

"ब्राह्मणांचे येथे नाही प्रयोजन
द्यावे हाकलून जोति म्हणे"

Scanned with CamScanner

हे ऐकून ब्राह्मणांच्या अंगाची आग झाली. कारण ब्राह्मण म्हणजे भूदेव ! त्यांना हा 'शूद्र जोति' हाकलू द्या म्हणतो ! हरामखोर, कृतघ्न चिपळूणकरांनी आपली जात दाखवून जोतिरावांवर दुगाण्या झाडल्या. ब्राह्मणांकरिताच खटपट करणाऱ्या टिळक-चिपळूणकर भटुड्यांनी राष्ट्राकरिता काय केले, हे एक तरी भटोबा दाखवून देऊ शकेल काय ? सर्व हिंदुस्थानातील सहा कोट अस्पृश्य आणि त्यांच्या दुप्पट असलेल्या ब्राह्मणेतरांना दास्यातून मुक्त करणारा महात्मा जोतिराव 'सेक्शनल' आणि तात्या, भाऊ, आण्णांच्या घशात जनतेचे पैसे कोंबणारा

बदमाष टिळक

सर्व राष्ट्रांचा उद्धार कर्ता ? ज्या टिळकांनी अस्पृश्यांच्या सहभोजनाच्या जाहीरनाम्यावर सही केली नाही, असल्या त्या देशघातकी सैतानाला 'देशभक्त' म्हणणे यापेक्षा मुर्खपणा तो कोणता ? सोवळ्या-ओवळ्याची महती गाऊन भोळ्या ब्राह्मणेतरांच्या अज्ञपणाचा फायदा घेणारा हा चित्पावन टिळक सर्व राष्ट्राचा पुढारी होत, असे हवे तर भटांनी म्हणावे; टिळकांनी ज्या मराठ्यांना 'शूद्र' ठरविण्याचा प्रयत्न केला ते अस्सल मराठे टिळकांच्या चित्रावर लाथ मारल्याशिवाय राहणार नाहीत. अस्पृश्यांशी सहभोजनाला तयार न होता हा सहा कोटी अस्पृश्यांचा उद्धारकर्ता कसा होतो ? थांबा भटांनो, जरा थांबा ! अस्पृश्य जागे होऊ द्या ! मांजराने ताटात तोंड घातले तर ज्या टिळकोबाचे ताट बाटत नव्हते; मांजरापेक्षाही ज्यांनी अस्पृश्यांना हीन लेखले ते अस्पृश्य जागे झाल्यावर टिळकांचे पुतळे गाळात कोंबून उलटे उभे करतील आणि विरोधाच्या वडवानलात अस्पृश्यांशी रोटी व्यवहार करणाऱ्या आपल्या हौदावर त्यांना पाणी भरून देणाऱ्या त्यांना पहिल्या प्रथम शिक्षण देणाऱ्या जोतिरावांना डोक्यावर घेऊन नाचतील आणि असा जयजयकार करतील की, तो ऐकूनच राहिली-साहिलेली भटे पटापटा माना टाकतील ! केवढे जोतिरावांचे दिलफाट धैर्य ! भटांच्या भयंकर विरोधाला न जुमानता केवळ हिंदू धर्माच्या पुनरुज्जीवनाकरिता त्यांनी हातावर शिर घेतले आणि अस्पृश्यांकरिता पहिली शाळा काढली. केवढा कर्तबगार सुधारक ! इतकेच नव्हे तर जे जातीचे कांदे रोटी व्यवहार करायला अजून दचकतात, तो व्यवहार जाहीर नोटीस देऊन त्यांनी केला. जो मनुष्य आहे त्याच्या अन्नाला बाट नाही, हे हिंदू धर्माचे खरे तत्त्व आमलात आणले. कोठे हे महात्मा जोतिराव आणि कोठे वेटिंगरूममध्ये भात खाल्ला नाही काही पोहे खाल्ले म्हणणारा लबाड टिळक ! वेटिंगरूममध्ये भात खाल्ला असता तर काय लागलीच प्राण गेला असता ? पण ब्राह्मणेतराचे सावली पडलेले अन्न टिळकांनी खाल्ले असते तर त्याचे पितर धडाधड नरकात पडले नसते का? महात्मा गांधी म्हणतात, ''अस्पृश्योद्धार झाल्याशिवाय हिंदुस्थान स्वतंत्र होणार नाही.'' आणि हे चिपळूणकर-टिळक भटजी म्हणतात, ''ब्राह्मणांनी कौन्सिलात शिरल्याशिवाय देशोद्धार होणार नाही,

Scanned with CamScanner

मराठ्यांना शूद्र ठरविल्याशिवाय ब्राह्मणांचे फावणार नाही'' ही टिळकांची विचारसरणी ! आज टिळकांचे मठ्ठ शिष्य व लठ्ठ जहाल गांधीच्या दुर्दम दणदणाटाला दचकून अस्पृश्योद्धार करा म्हणतात. पण हे भटांचे सौजन्य नसून गांधीचा पुण्यप्रभाव आणि सत्य संशोधकांचा वर्मी टोला याचा परिणाम आहे. त्यामुळे त्यांना वरवरून तरी कबुली द्यावी लागते. महात्मा फुले यांनी अस्पृश्यांची शाळा काढली, आपल्या घरातल्या हौदावर पाणी भरण्यास परवानगी दिली, म्हणून याच देशाच्या दुश्मन भटजींनी जोतिरावांच्या अंगावर शेणमारा करविण्यास कमी केले नाही. महाराष्ट्रात अस्पृश्योद्धाराच्या चळवळीचा पाया जोतिरावांनी घातला आणि

कर्मवीर विठ्ठल रामजी शिंदे

यांनी सर्वस्वावर तुळशीपत्रे ठेवून तो धडा पुढे गिरविला. ब्राह्मण शिकला तर जास्त घातक होतो आणि ब्राह्मणेतर शिकला तर जगदुद्धारक होतो हे प्राचीन काळापासून दणकत आलेले सत्य जरी बाजूला ठेवले, तरी टिळक-चिपळूणकर व फुले-शिंदे यांची तुलना करून विद्यमान स्थितीत सुद्धा हेच सत्य ब्राह्मण्याचे नाक तळापासून उडविल्याखेरीज रहात नाही. हेच सत्य गरजून ठणकावते आहे की, टिळक-चिपळूणकर ही नसत्या ब्राह्मणांच्या पोटाकरता हेलपाटा खाणारी भटे होती. आणि फुले, विठ्ठलराव शिंदे, अस्पृश्यांचे थोर कैवारी राजर्षी शाहू आणि महात्मा गांधी हेच हिंद देशाचे उद्धारक ठरत आहे. 'यद्यापि सिद्धं'च्या गद्ध्यावर बसून बेहद्द भामटेगिरी करणारे कोठे किटक टिळक-चिपळूणकर आणि 'सत्य असत्याशी मन केले ग्वाही । मानियेले नाही बहुमता' म्हणणारे कोठे फुले-शाहू-गांधी ! टिळकांचा

शिराळशेटी दिडका

बोलबाला करण्याकरिता कितीही 'नागोबा नर्सोबा' वारुळातून चळवळत असोत, टिळक-चिपळूणकरांच्या राष्ट्रीय पातकावर टिळक स्मारकाचे पांघरूण घालण्याचा केवढाही अट्टाहास करोत, त्याने टिळक-चिपळूणकर तर श्रेष्ठ ठरत नाहीतच, पण हे पांघरुण घालणारेही देशाचे दुश्मन ठरून जागृत जनताक्रोधाला बळी पडणारे बोकड ठरत आहेत. टिळकांनी चांभाराचा गणपती आपल्या गणपतीबरोबर नेला एवढ्याच रायाचा थाळा करून अस्पृश्योद्धाराचे श्रेय टिळकांच्या कडोसरीला लावू पाहणाऱ्या त्यांच्या मुर्दाड चेल्यांना आम्ही असा इशारा देतो की, तुम्ही तर आणखी टिळकांना कमीपणा आणू नका. तुम्ही त्यांचे अन्न खाल्ले आहे, त्यांच्या जीवावर आपल्या पोराबाळांना सोन्याने मढविले आहे. टिळक मातीच्या गणपतीला शिवायला तयार झाला आणि प्रत्यक्ष जिवंत हिंदू अस्पृश्याला मांजर कुत्र्याहून नव्हे तर मातीहून मातीमोल मानून दूर फेकू लागला; एवढा बदमाष टिळक होता आँ ! असे अस्पृश्य का म्हणणार नाहीत? एखाद्या ब्राह्मणाने अस्पृश्याकडून पंचवीस रुपये दक्षिणा घेतली, हे जसे त्या भटाला मोठेपण, तितकेच टिळकांना हे भूषणावह आहे.

Scanned with CamScanner

देवबापाचे खूळ माजविल्याशिवाय भटभाई पोळ पोसले जाणार नाहीत, हे जाणून नुसता चांभाराचा गणपतीच काय पण प्रत्येक अस्पृश्याच्या झोपडीत शिरून व्रतवैकल्ये करा आणि भटांना दक्षिणा द्या, असे सांगायला कमी केले नसते. पण हा अस्पृश्योद्धार कसा ठरतो? एखाद्या भामट्याने अस्पृश्याला खिसा कापला आणि त्याने मोठ्या ऐटीत सांगितले, पहा मी म.गांधींच्या आज्ञेप्रमाणे स्पृश्यास्पृश्य भेद पाळीत नाही. एखादा ब्राह्मण एखाद्या म्हारणीबरोबर बदव्यवहार करून अस्पृश्योद्धाराची शेखी मिरवू लागला, किंवा एकाच गुत्यात एकाच ग्लासाने हिंदू व मुसलमान बेवडा पिऊन हिंदू-मुस्लिमाच्या ऐक्याचे पोवाडे गाऊ लागले, तर ज्या दर्जाचा त्यांचा देशहिताचा कनवाळा ठरेल, त्याच तोडीचा हा टिळकांचा

चांभारी गणोबाचा पान्हा

ठरत आहे. अस्पृश्यांना गणेशोत्सव, व्रतवैकल्ये, ढोंगास प्रोत्साहन देणे म्हणजे अस्पृश्योद्धार नसून भटांच्या कुरणाची चरणहद्द वाढविणे होय ! गेल्या वर्षाखाली काशीच्या एका भटाने सुस्वरूप भगिनीवर पापी नजर ठेवून बलात्कार केल्याचे वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होताच हा अस्पृश्योद्धार असे केसरी पत्राने म्हणावयास कमी केले नाही. पण हाच संबंध उलटा होऊन एखाद्या भंग्याने एखाद्या भटणीबरोबर संबंध ठेवला असता तर केसरीला तो अत्याचारी अधर्म वाटेल. तेव्हा अस्पृश्योद्धाराची आठवण राहणार नाही. रानडे, गोखले, आगरकर, भागवत, लोकहितवादी यांना त्राहीभगवान करून सोडणारे टिळक-चिपळूणकर हे देशाचे कैवारी ? बोलणाऱ्याने जीभ चावली नाही, पण ऐकणाऱ्यांनी तरी कान लांबू देता उपयोगी नाही. कै.आगरकरांनी टिळकांच्या माकड-हाडावर ज्या डागण्या दिल्या त्याच आज ब्राह्मण समाजाला काहीतरी ताळ्यावर आणीत आहेत. नाहीतर टिळक-चिपळूणकर स्वदेशाच्या उत्क्रांतीचा गाडा भटकीच्या कोंडवाड्यात कोंडून महाराष्ट्र म्हणजे गुलमांचे राष्ट्र बनवून सोडले असते. पंचहौद मिशनच्या हैदोसात टिळकांचे उघडे झालेले भ्याडपण काशीला मोर्तब होऊन जन्मभर भटभिक्षुकांच्या तंत्रावर वागणारा 'नामर्द भट' यापरती टिळकांना देण्याजोगी पदवी नाही. भटमान्य चिपळूणकर आज जिवंत झाला, तर ब्राह्मण्य बुडते म्हणून म.गांधींच्या नगडीचा घोट घ्यायला तो धावला असता. कुठल्या तरी नरकातून येऊन तो अजूनही गांधींची ही ब्राह्मणद्रोही चळवळ हाणून पाडण्याकरता केसरीकर्त्यांच्या अंगात कधी-कधी संचारल्याचा भास होत असतो. स्त्री-शिक्षणाविषयी टिळक-चिपळूणकरांच्या काय कल्पना होत्या, हे केसरीचे हजारो अंकच चाळून पाहावयाची गरज नाही. अगदी परवा पुण्यात टिळकांनी या स्त्री-शिक्षणाच्या बाबतीत विरोध करण्याकरता आपल्या राष्ट्रीय उपरण्याखालची कुत्री भुंकायला सोडली या कुत्र्यांच्या भोकाटीला कोणी जुमानिना तेव्हा

Scanned with CamScanner

कुत्र्यांचे महागुरु टिळक

किर्लोस्कर थिएटरमध्ये विरोध करावयास आला; आणि पूर्ण फजिती पावून, जोडे, अंडी वगैरेच्या वर्षावात, एकही शब्द न बोलता आले तसे चालते झाले. महात्मा जोतिराव असल्या टिळकीवाणाचे आणि भटकी मनाचे नव्हते. त्यांच्यापुढे विरोधाचा सैतान लटलट कापत असे एवढी त्यांची जबर तत्त्वनिष्ठा व कणखर कार्यक्षमता होती. 'जी भटे आज आपल्या पोरीबाळी सुद्धा युनिव्हर्सिटीच्या भट्टीतून उबवून काढीत आहेत व जोतिरावांचे शिष्यत्व कृतीने कबूल करीत आहेत ती पुच्छगामी भटे जोतिरावांनी

१८४८ साली मुलींची पहिली शाळा

पुण्याच्या बुधवार पेठेत भिड्यांच्या वाड्यात काढली, तेव्हा 'देश बुडाला, धर्म बुडाला, कलि आला' म्हणून बाप मेल्यासारखी कोकलत सुटली. या कोकलत खंगारात पहिला नंबर चिपळूणकर आणि त्यांच्या खालोखाल शंखबहाद्दर टिळक ! टिळक-चिपळूणकर हे ब्राह्मण्याचे हे दोन हात होते. कोणी ब्राह्मण्याला कसोटा मारला की, हे दोन्ही हात त्यांच्याच तोंडावर आदळून अशी बोंबाबोंब करीत, असा तोंडाचा अजबखाना खोलीत की हे ब्रह्म देवाच्या ओकारीपासून झालेले असावेत, असा समंजस माणसाचा ठाम निश्चय होई. जोतिरावांनी केलेल्या श्रमाचे फळ आज पुण्याच्या हुजूरपागेतील गर्ल्स हायस्कूलमध्ये पाहावयास सापडत आहे व हजारो भटांच्या लेकी-सूना त्यातून 'मनुष्य' होऊन बाहेर पडत आहे. जोतिरावांनी नेट धरला नसता तर ब्राह्मण जात रानटी आहे म्हणून 'ब्राह्मणवाडा' गावाच्या दूर बसविण्याची पाळी आली असती. ही शाळा स्थापन करतेवेळी जोतिरावांचे वय अवघे एकवीस वर्षांचे होते. सहा वर्षांखाली सत्यशोधक म्हणवून घ्यायला मोठे मी मी म्हणवणारे भीत होते; पण पाऊणशे वर्षांपूर्वी हा एकवीस वर्षाचा माळ्याचा मुलगा जगावरील

नापाक व नापीक

गुलामांची खडकाळ हृदये, आपल्या थोर पुण्याईचे बीजारोपण करून बगीचाची बहार आणावयास सिद्ध झाला. जुन्या-पुराण्या, नासक्या, कुजक्या मतांच्या उकिरड्यावर लोळून, सवंग लोकप्रियतेचा चिखल माखविणारी टिळकांची गाढवलोळी पहा, आणि हिंददेवीच्या पंचकन्यांचा पुनरुद्धार करण्याकरिता स्वत:चा जीव धोक्यात घालणारी ही जोतिरावांची सिंहाची झेप पहा. भटणीच्या कुशीत मोहरा जन्मतो आणि माळणीचे पोटी पशूच जन्मतो, असली टिळकी नजर ज्या भटाला नसेल त्याला हे कबूल करावेच लागेल, की जोतिरावांपुढे टिळक म्हणजे एक काठीचे कोल्हे व कोल्ह्याचा कुईकुयाट ठरत आहे. जोतिरावांचा याच स्त्री शिक्षणाबद्दल इतका छळ झाला, की तो सहन करताना साधारण मनुष्य पशूपलीकडे तरी गेला असता. शाळेत मुलींची संख्या वाढत गेली, कोणीतरी फुकट मास्तरकीचे काम करावयास त्यांना एक जोडीदार पाहिजे होता; ब्राह्मणांनी तर स्त्रियांना

Scanned with CamScanner

शिक्षण देणे म्हणजे त्यांना 'मडमा' बनविण्यासारखे महत्पाप आहे, असा जोराचा विरोध सुरू ठेवलेला; स्त्री जातीला ब्राह्मणांनी जितके नीच ठरविले आहे तितके दुसऱ्या कोणीही ठरविले नाही. ब्राह्मण लोकांच्या मनात त्यांच्या आया-बहिणीविषयी, लेकी-सुनांविषयी जो पुरातन काळापासून संशय आहे, त्याचे कारण समजत नाही. ब्राह्मणेतर लोक स्त्रीयांना कधीच हीन लेखीत नव्हते व नाही. राज्यकारभारापासून तो गरीबांच्या झोपडीपर्यंत पुरुषवर्गाबरोबरीने वागण्यास ब्राह्मणेतर स्त्रिया हमेशा तयार असतात. ब्राह्मणेतर स्त्री अगदी गोषात ठेवा, तिथून ती राजसुत्रे हलवील, पण त्यामुळे तिच्याविषयी वाईट संशय कोणाला येणार नाही. अपवाद असतील, पण ते फार थोडे ! ब्राह्मणांत पूर्वी काहीतरी भयंकर गडबडगुंडा उडाल्यामुळे स्वत:च्या बायकांवरचा त्यांचा विश्वास उडाला आहे.

"न स्त्री स्वातंत्र्यमर्हति"

हे ब्राह्मणी सुखाच्या भात्यातून निघालेले अस्त्र भटणींच्या भोवतीच का पडले ? अनृत, साहस, माया या दुर्गुणांनी भटांनी आपल्या आया-बहिणींची जी शास्त्रोक्त ओटी भरली आहे, याचे कारणही तसेच बलवत्तर असले पाहिजे. अजूनसुद्धा वयाच्या चाळीसाव्या वर्षी चिपळूणकरांनी शूद्र ठरविलेल्या ब्राह्मणेतरांच्या गळ्यात जाहीर रीतीने भटणी पडत आहेत, असे वृत्तपत्रे ठोकीत असतात. काहीतरी हा पौराणिक ब्रह्मघोटाळा असेल, ब्राह्मणांनी स्त्री जातीचा स्वानुभवावरून अपमान केलेला दिसतो. तसा इतरांनी केलेला दिसत नाही. अशा स्वमाता संशयी भटजींच्या विरोधामुळे जोतिरावांना मुलींच्या शाळेला जोडीदार मास्तर मिळेना. टिळक-चिपळूणकरांचे बापजादे जोतिरावांना कोलमडून पाडण्याकरिता तयार होतेच. जोतिराव म्हणजे काय कच्च्या विटांचा मेरू नव्हता की, कच्च्या गुरुचा चेला नव्हता. ह्या सच्च्या दिलाच्या हिंदपुत्राने स्वत:च्या कुटुंबाला, नवयुगीन महाराष्ट्राच्या आद्य माता सावित्रीबाई फुले यांना मास्तरणीचे काम करावयास लावले. स्त्री-शिक्षणावरचे पहिले संकट ह्या नव्या मनुतील

भवानी मातेवर कोसळले

आजच्या मास्तरणी सुद्धा या जुन्या चुन्याच्या भट्यांना मनगट पाहिल्याशिवाय सहन होत नाहीत, तर महाराष्ट्र मायबहिणीची ही पहिला विद्यादेवी, ब्राह्मणांच्या डोळ्यात खड्यासारखी सलू लागली असेल त्यात नवल नाही. भट जात विरोध करताना नीचपणाची कमाल करते, हे पौराणिक ऐतिहासिक सत्य स्वयंसिद्ध आहे. २०व्या शतकात पटेल बिलाला संमती दिली म्हणून, काही ब्राह्मण मुलींवर, स्वत:च्या मायभगिनीवर कर्मचांडाळ ब्राह्मण पशूंनी हात टाकण्यास कमी केले नाही. हे प्रस्तूत लेखकाने स्वयंसेवक म्हणून काम करीत असता डोळ्याने पाहिले आहे; आणि अनेक ब्राह्मणेतर स्वयंसेवकांनी धावत जाऊन त्याच नरपशूंच्या अघोरी उन्मादातून ब्राह्मण मुलींची अब्रू वाचविली आहे. सध्या जर ब्राह्मण स्त्रियांच्याबाबतीत ही स्थिती, तर पाऊणशे वर्षापूर्वी हा भटभाईंनी केवढा कहर माजवला

Scanned with CamScanner

असेल ! जोतिरावांच्या कुटुंबावर शाळेत जाताना या ब्राह्मण नराधमांनी

खडे मारण्यास

कमी केले नाही. महाराष्ट्राच्या या मायमाऊलीवर पडलेले खडे महाकालाच्या दणक्याने आज मातीत मिसळूनही गेले असतील; पण या खड्याने ब्राह्मणेतर महाराष्ट्राच्या हृदयाला पडलेली भगदाडे मात्र इतकी लांब, रूंद व खोल आहेत, की सबंध ब्राह्मण्यांच्या, पुराण-ग्रंथांच्या मढ्यांनी तरी भरून जातील की नाही हा आज तरी सांगवत नाही. निष्ठूर भविष्याला मुठीत धरून जोतिरावांनी काळाचा चाळा फिरविण्यासच सुरवात केली होती. अशा महाकार्यात असले भयंकर आघात सोसावे लागतातच, पण तेच मनात ठेवून सत्यशोधकांनी त्यांचे उसणे फेडू नये अशी आमची विनंती आहे. दर आठवड्याला एकांतित न्हाव्याच्या पुढे आपल्या आया-बहिणींच्या मुंड्या तासण्याकरिता देणाऱ्यांनी जोतिरावांच्या कुटुंबाला खडे मारले यात नवल ते काय ! सर्पाने प्राण घेतलाच पाहिजे; नाहीतर तो सर्प कसला ! ज्यांना स्वमातांची पर्वा नाही ते किती हलकट आणि नीच वृत्तीचे लोक असले पाहिजेत हे जाणून त्यांच्या बायकांच्या मुंड्या न्हाव्याकडून सोडविण्यास ब्राह्मण माऊलींना उलट सहाय्य करण्यास आपणच तयार झाले पाहिजे. आपण एकाच दणक्याने असल्या मुर्दाड लोकांच्या शास्त्रीय काचातून त्यांची मुक्तता करू शकू, अशी आपली उमेद आहे. जोतिरावांच्या कुटुंबाला त्रास दिला, त्याचा सूड उगविणे हे क्षत्रिय कर्म नव्हे. हा शुरांचा धर्म नाही; स्त्रियांवर खडे मारण्याचे, स्त्रियांवर चळवळीत देखील हात टाकण्याचे नीच कर्म ब्राह्मण म्हणविणाऱ्या पशूंकडूनच होत असते, ते त्यांचे त्यांनाच लखलाभ होऊ द्या ! आपली माता वीरप्रसू क्षत्रिय माता असते. ब्राह्मणांनी स्वत:च्या मातेला सुद्धा

"जन्मना जायते शूद्र:"

या हुकूमाने 'ब्राह्मण्य' लाभू दिले नाही. क्षात्र मातेच्या सुपुत्रांनी या शूद्र मातेच्या भटांना इथून पुढे मिरवू देऊ नये ! यांच्या हाती धार्मिक, सामाजिक सूत्रे असली तरी हे ब्रह्मदेवाच्या बचाळीतले किडे, टिळक-चिपळूणकरांसारख्या

जंतांना महंत

बनवून तेवढ्यात देशाचे वाटोळे करायला कचरत नाहीत. महात्मा जोतिरावांनी सर्व हिंदूंकरिता चळवळ केली; पण 'सेक्शनल' (जातिविषयक) अशी त्यांच्या हातून एकच कामगिरी झाली. ती कामगिरी म्हणजे अनाथ बालकागृह उर्फ ऑर्फनेज स्वत:च्या घरात उघडणे. ब्राह्मण जातीची नाक्यानाक्यावरून आठवड्यात आठदा पडणारी अब्रू वाचविणे, हे त्यांना आवश्यक वाटले. विधवांना ब्राह्मण जातीत सक्त संन्यासाची जन्मठेप झालेली असते. भटजी मेला की बिचारी भटीण जिवंत असून मेलेली समजावी, असा मेलेल्या ब्राह्मण्यांचा वटहुकूम आहे. पाऊणशे वर्षांपूर्वीचा काळ म्हणजे आजच्यासारखा ब्राह्मणांच्या सुधारणेचा काळ नव्हता. आज ब्राह्मणींनी नर्सेस, डॉक्टर तर आहेतच; सर्वसाधारण बहुतेक

Scanned with CamScanner

ब्राह्मण विधवासुद्धा शिक्षणाच्या मानाने ब्राह्मणेतर पुरुषांच्याही पुढे आहेत. वैद्यकीचे सर्वसाधारण ज्ञान वैषयिक पापाला चव्हाट्यावर येऊ न देता आतल्या आत नामशेष करू शकते; परंतु आजही ऑर्फनेजिस भरून शिवाय ब्राह्मण वस्तीत हौदांतून, गटारातून मुले पडलेली सापडतात इतकेच. इतकेच नव्हे तर थेट कोर्टातून जन्मठेपीपर्यंत शिक्षा झालेली भटीण सापडते. हे ताजे उदाहरण तर याच वर्षातले आहे. पाऊणशे वर्षांपूर्वी परशुरामाचा कडक बंदोबस्त होता. आठ वर्षाच्या पोरीला जरी वैधव्य आले तरी हे सनातन कसाई तिच्या डोक्यावर न्हावी फिरवून जीवितावर निर्दय संस्कृतीचा वरवंटा फिरवीत. ब्राह्मण स्त्रिया त्यावेळी पुरुषांपेक्षा अज्ञानच असणार ! ब्राह्मणेतरात पुनर्विवाहाचा दणका असल्यामुळे आणि कष्टाचाही कणका असल्यामुळे ब्राह्मणेतर विधवांना असले रंगढंग सुचणे शक्य नव्हते. एखादी अपवादादाखल निघते. पण ब्राह्मण विधवांच्या हातात कापसाच्या वातीबरोबर अर्भकांची बाळोती द्यायलाही हरिदास-पुराणिक टपलेले असतातच. ब्राह्मण विधवांचे वातावरण अशा नरपशूंनी बुचबुचलेले असल्यामुळे, भोळी बिचारी अभागी विधवा फसते आणि बालहत्येस प्रवृत्त होते. जोतिरावांनी हरदास-पुराणिकांचा उठाव करण्याचा जसा प्रयत्न केला, तसाच ब्राह्मण स्त्रियांची अब्रू वाचविण्याचाही प्रयत्न चालविला. जोतिरावांनी आपल्या घरी 'बालहत्या प्रतिबंधक गृह' उघडले. जगन्माता सावित्रीबाईने कोवळ्या ब्राह्मण मुलीचे बाळंतपण करावे, अशा तऱ्हेने शेकडो ब्राह्मण विधवा बालहत्येच्या पातकापासून वाचविल्या. जोतिरावांच्या घरात चुकूनसुद्धा ब्राह्मणेतर विधवा आली नव्हती, सर्व भटणी होत्या हे त्यावेळच्या माहितीवरून सिद्ध होत आहे. सत्यशोधकांनी जोतिरावांची ही क्षमाशीलता आचरणात आणावी. आपल्या बायकोवर भटांनी खडे फेकले म्हणून जोतिराव त्यांच्या बायकांवर जोडे घेऊन धावले नाहीत, तर उलट बदकर्माने घायाळ झालेल्या भटणी विधवांना त्यांनी सहाय्य करून 'पापकर्म करणार नाही' अशा शपथा वाहून घेतल्या आणि जगाच्या उद्धाराचा आपला उत्साह ब्राह्मण जातीकरिता काही वेळ खर्चला. हे जोतिरावांचे महदुपकार ब्राह्मण विसरतील, पण ज्या ब्राह्मण विधवांवर असे प्रसंग येतात त्यांना महात्मा जोतिरावांची आठवण होऊन त्या अजूनही मुळूमुळू रडत मनात जोतिरावांचा धावा करीत असतील, पण त्याची भट मुर्दाडांना खबरही नसणार ! पुढे न्या.रानडे आणि लालशंकर उमियाशंकर यांनी याच धर्तीचे पण सर्वांकरता पंढरपूरला ऑर्फनेज उघडले. जोतिरावांचे ऑर्फनेज सर्वांकरिताच होते, पण त्याचा उपयोग फक्त ब्राह्मण विधवांनाच झाला. चिपळूणकरादी भटांना हे जोतिरावांचे सत्कृत्य खपले नाही. ब्राह्मण्याला गारद केल्याशिवाय पारतंत्र्याची पक्की नरद मारली जात नाही हे जोतिरावांना कळून चुकले. त्यांनी पुनर्विवाहाची चळवळ सुरू केली आणि

पहिला पुनर्विवाह

घडवून आणला. यावेळी टिळकांच्या मताचे मिरासी पुण्याची भटे यांनी गाढवाचे लग्न

Scanned with CamScanner

लावून, वरात काढून आपली जात दाखवली. जोतिरावांच्या चळवळीच्या दणदणाटाने सरकार जागे झाले आणि असा कोणता हा धैर्यशाली पुरुष आहे, याचा गौरव करावा अशी सरकारास इच्छा झाली. परकीय, परधर्मीय इंग्रजांनी जोतिरावांना शाबासकी द्यावी आणि स्वकीय म्हणविणाऱ्या भटांना त्यांच्यावर शेणमार करावा, हे त्या काळी जसे चालू होते तसेच पण थोड्या फरकाने आजही चालू आहे. परकीय प्रिन्स ऑफ वेल्स शिवछत्रपतींच्या पुढे मुजरा करतात आणि ही आमची भटे-भिक्षुके त्याचवेळी डोक्याला धोत्रे बांधून सुतक्यासारखे मुद्दाम फिरतात, हे पुण्याच्या मोजून लाख माणसांनी प्रत्यक्ष पाहिले आहे. १८५२ साली पुण्याच्या विश्रामबागेत सरकारने दरबार भरवला आणि जोतिरावांना दोनशे रुपयांची शाल अर्पण करून

त्यांचा गौरव केला.

इंग्रजांनी ही सत्यशोधकांच्या प्राणावर भर संकटाच्या वेळी जी संरक्षक शाल घातली, त्यामुळे कोट्यवधी अस्पृश्य, ब्राह्मणेतर इंग्रजांचे ऋणी आहेत. ज्याला पेशव्यांनी हत्तीच्या पायाला बांधले असते, त्याला इंग्रज शाल अर्पण करतात हे चिपळूणकराला खपले नाही. म्हणून तो इंग्रजांवर उपसला आणि टिळकांनी पुढे तोच गाळ उपसला ! इंग्रजांनी पेशवाईसारखा पर्वतीला रमणा मांडून ब्राह्मण्य सांभाळले असते, तर टिळक-चिपळूणकरांनी विरोध तर राहूद्याच पण इंग्रज हे ईश्वराचे अकरावे अवतार आहेत, असे पुराण लिहून त्यांची देवळे बांधली असती. सध्याच पहा की, ब्राह्मणेतर देवळात शिरू पाहताच ही भटे इंग्रजांच्या बुटात तोंड पाहून गंध लावायला तयार होतात. ब्राह्मणेतरांनी गणपतीची भक्ती आपल्या मताने करू लागताच हे इंग्रज बुटाच्या नालाला खिळा व्हायला चुकत नाहीत. ब्राह्मणेतरांनी सर्व राजकारण ताब्यात घेतले आणि उदार इंग्रज जाऊ लागले तर हीच भटे इंग्रज नाही तर दुसरा कोणी बोलवायला कमी करणार नाहीत. यांना पारतंत्र्याची चीड नसून फक्त स्वजातीची चाड आहे. टिळक-चिपळूणकर यांच्या पुतळ्याच्या उदाहरणावरून तरी काय हेच सिद्ध होत आहे. एखादा दुष्ट ब्राह्मण सच्चा म्हणून मोठा बनवायचा आणि तो तुमच्या आमच्या माथी मारायचा. सर्व जनतेकरता जर टिळक इंग्रजांशी भांडले असते तर प्रश्न वेगळा होता. पण तात्या, भाऊ करताच कौन्सिल पाहिजे असे जो भर सभेत बोलायला दचकत नाही, तो पुन्हा सर्व जनतेकरता धडपडत होता म्हणणे ब्राह्मणांना शोभेल, पण या 'म्हणविण्याने' ब्राह्मणेतरांची मस्तके सात्त्विक संतापाने तडकत आहेत याची वाट काय ? ब्राह्मण जातीने आपल्या आदिअंताचा नीट विचार करूनच टिळकांना लोकमान्य म्हणावे. लोक म्हणजे गल्लोगल्ली दर्भे उडवीत चालणारी उघडी-बोडकी चार भटे नव्हत किंवा पगडीच्या झिरमिळ्या उडवणारे चार वकील नव्हेत. 'लोक' या सदरात अखिल हिंदी जनतेचा समावेश होतो. आज जनता जागी होत आहे, आणि टिळकांनी भरलेले पापाचे सात रांजण तिव्हाट्यावर मांडत आहेत. 'टिळक' नाव उच्चारताच कोट्यवधी ब्राह्मणेतरांच्या कपाळावर

Scanned with CamScanner

तिरस्काराच्या आठ्या चढत आहेत. 'टिळक' शब्दाने 'फंड गुंडगिरी' भिक्षुकशाही वगैरे टिळकांच्या चरित्रातल्या हलकट मनोवृत्तीच्या आठवणी जनतेला होत आहेत. या टिळकांनी आपल्याकडून फंडाच्या नावाखाली लाखो रुपये उपटून

"तात्या, आण्णा भाऊंच्या"

घशात कोंबले, हे जनता-जनार्दन कसे विसरेल ? लोक अज्ञान होते तोपर्यंत टिळकांना लोकमान्य ठरविण्याचे अंगारे-धुपारे माजले. लोक अज्ञान होते तेव्हा इंग्रज सरकारच्या 'तार-पोस्ट-रेल्वे' इत्यादी 'देशसेवे'बद्दलही गुण गात होतेच. सुज्ञ समाजात टिळकांना एखाद्या इंग्रजी शिकलेल्या जिर्णमतवादी भिक्षुकापेक्षा जास्त किंमत, जास्त भाव येईल असे दिसत नाही. नोकरशाही जशी 'डायर, ओडवायर' ला पोटाशी धरते, तसेच भिक्षुकशाही टिळकांना पोटाशी धरून लोकमान्य ठरविण्याचे जडीबुटी माजवीत आहेत. ज्याला भरसभेत हलकटपणाबद्दल

अंड्यांचा, जोड्याचा मार

बसला, ज्याच्या पुतळ्याला काढून टाका असे लोक लीलेने लिहितात, ज्याला 'नकटा' म्हणणे आज जनतेची करमणूक झाली आहे, त्या टिळकाला लोकमान्य म्हणणे आणि मुमताज बेगमला 'सती सावित्री' म्हणणे ही एकाच मूर्खपणाची दोन उदाहरणे आहेत. नेहमी टिळकांना 'लोकमान्य' म्हणून जनतेची दिशाभूल करता येईल असा भटांचा अदमास असेल तर तो साफ चुकीचा आहे. गाढवाला रोज कस्तुरीने माखला किंवा साबणाने घासला तरी हुक्की येताच ते उकिरड्यावर जाऊन

गाढव लोळी घेणारच

आणि गाढवाला साबण लावणारा गाढव ठरणारच ! हातात वर्तमानपत्रे आहेत, चार भिकार पुस्तककर्ते अभिप्रायाच्या उष्ट्या तुकड्यासाठी पगडीच्या झिरमुळ्या झेलून आहेत, तोपर्यंत हे 'लोकमान्य'त्वाचे ढोंगधत्तुरे टिकतील; पण समाज जागा झाला तर या 'टिळक महाराज' उतमाताच्या देशद्रोही बीजाला क्रोधाच्या संतप्त यज्ञात भस्मसात केल्याखेरीज राहणार नाहीत.

चित्पावन भटांत आज दिनतागायत औषधालासुद्धा एकही साधुपुरुष झाला नाही. चित्पावन जातीत शंभर देशद्रोही बाळाजीपंत दाखविता येतील पण एकही तुकाराम दाखविता यावयाचा नाही. चित्पावन जातीतच असले राष्ट्रद्रोही किडे का निपजावेत, हा मोठमोठ्या समाजशास्त्रवेत्यांचा प्रश्न आहे, पण 'चित्पावनात देशद्रोही शेकडा नव्याण्णव सापडतील' हा मात्र अनुभव आहे. ऐतिहासिक सत्य आहे. टिळकासारखा चित्पावन भट म्हणजे कोबऱ्याची विषारी अवलाद. चित्पावनाची जात म्हणजे

फड्या निवडुंगाची जात !

दुसऱ्याला उपयोगी पडण्याऐवजी पायात रुतवायची, कुंपणाला लावावी तर शेत खाऊन

Scanned with CamScanner

टाकावयाची. शिवकालापासून महाराष्ट्राच्या इतिहासात जेवढी म्हणून 'दुष्कृत्ये' घडली आहेत, ती बहुतेक चित्पावन भटांकडूनच. चित्पावन माय-भगिणींच्या उदरी

'तुकाराम, शिवाजी बाजीप्रभू'

असल्या तोडीचे नरेंद्र जन्मूच नयेत, यात काही ईश्वरी संकेत आहे देव जाणे ! जनक रामकृष्णापासून शाहू छत्रपतींपर्यंत जर मातृभूमीच्या सच्च्या पुत्राची यादी काढली तर त्यात एकही चित्पावन सापडावयाचा नाही. तेच स्वामीद्रोह, बलात्कार, व्यभिचार, फंड-गुंडगिरी वगैरे सद्गुण (?) मंडित लोकांची यादी काढली तर त्यात बहुतेक

ब्रह्ममुखयोनीसंभव

भटजींचा भरणा सापडेल ! कुळकर्ण्यांने शेतकऱ्याला फसवून जमीन उपटली नाही, अशी दहा गावे तरी महाराष्ट्रात सापडतील की नाही, परशुराम जाणे ! भटांच्या मुखाच्या बरणीत वेदांचे लोणचे ठेवले तर ते नासत नाही, त्याला सुते पडत नाही, असा दुराग्रह धरणारे मुखमर्द भटजी, खून करविणे, विषप्रयोग करविणे यांत अतिप्रविण असतात. जोतिराव आपल्या वीरवृत्तीने जेव्हा भटांच्या छाताडावर हिंदू धर्मांचे निशाण लावू लागले, तेव्हा त्यांनी जोतिरावांना छळण्याची कसून तयारी केली. जोतिराव रस्त्याने चालले की, त्यांच्यावर माधुकऱ्या पोऱ्याकडून खडे मारवावेत, तुळशीबागेसमोर जोतिराव व्याख्याने देत असत. एके दिवशी एका मनुष्याच्या पोटी (?) आलेल्या भटाने मैल्याची पाटी जोतिरावावर ओतली आणि बजावून सांगितले, 'जर पुन्हा असे ब्राह्मणांना दोष देशील तर नाक कापून गाढवावर धिंड काढू.' जोतिरावांनी या चिलटाच्या फडफडीकडे लक्ष न देता आपले कार्य अव्याहत सुरू ठेवले. जोतिराव कोणत्याच उपायाने हटेनात, तेव्हा ब्राह्मणांनी शेवटचा उपाय म्हणून 'जय ओंकारेश्वर' म्हणत जोतिरावावर मारेकरी पाठविले. 'जोति हिंदू धर्म बुडवितो ! तुमचे वाडवडिल काय मूर्ख होते? त्यांनी पायांचे तीर्थ घेतले हा काय त्यांचा वेडेपणा ? तुम्ही गोब्राह्मण प्रतिपालक मराठे, आम्ही हात पसरावा, तुम्ही आम्हाला द्रव्य द्यावे असले तुम्ही बळीराज ! या जोतिला जगात राहू देऊ नये' असे मारेकऱ्यांना चिथावून जोतिरावांच्या खूनाची जय्यत तयारी केली गेली. मारेकरी जोतिरावांवर पाळत ठेवण्याकरिता त्यांच्या व्याख्यानांच्या वेळी आसपास उभे राहू लागले. जोतिरावांच्या व्याखानात मारेकरी म्हणून आलेले मराठे तद्रूप होऊन त्यांनी जोतिरावांच्या चरणांवर साष्टांग दंडवत घातले. आपण कोणाच्या चिथावणीने आलो, हे त्यांनी कबूल केले. या मारेकरी पाठविणाऱ्यांच्या मुळाशी कोणते धेंड होते, याचा नामनिर्देश करण्याची जरुरी नाही. पुढे हेच मारेकरी जोतिरावांचे शिष्य बनून जन्मभर सत्यशोधक मताचा प्रचार करीत होते. ज्यांनी आपल्याला पाठविले, त्यांना खून करण्याची मारेकऱ्यांनी इच्छा दर्शविली; पण जोतिरावांना ते पटले नाही. त्यांनी सांगितले ब्राह्मणांनी खून करविण्याचा प्रयत्न केला, हे त्यांच्या जातीला शोभले, आपणही तसेच उलट वागण्याचे कारण नाही. कै.राजर्षी शाहू छत्रपती यांच्यावरही आपल्याच

Scanned with CamScanner

लोकांकडून टिळकांच्या चेल्यांनी धोंडे फेकवले होते. त्याचवेळी

जेधेबंधुंवर

काठ्यांचा वर्षाव होऊन खून पाडण्याचा प्रसंग आला होता, पण आज ब्राह्मणांचे कपटी कावे सर्व जनतेने वळखल्यामुळे या जेध्यांच्या पुढारपणाखाली तेच आपले धोंडे मारणारे बंधु 'शाहू महाराज की जय' म्हणत ब्राह्मण्यांचा धुव्वा उडवीत आहेत. ब्राह्मण लोक आपल्याच लोकांना आपल्याविरुद्ध चिथवून मारामाऱ्या करावयास लावतात आणि आपला स्वार्थ साधून घेतात. जनता भोळी होती, तोपर्यंत ही ब्राह्मण कारस्थाने ठणठणली. दिवसेंदिवस ब्राह्मणांच्या अंगावरच त्यांचे डाव आलेले पाहण्याचे सुप्रसंग येणार आहेत.

टिळकांवर पहिला खटला

झाला, त्यावेळी त्यांनी जामीन होण्यास जोतिराव तयार झाले होते. आपल्या शत्रूलाही संकटाच्यावेळी उपयोगी पडणारे जोतिरावांचे श्रेष्ठत्व हजारो चिपळूणकरांनी अनंत कालपर्यंत दोन्ही हातांनी ठोकली, तरी किंचितही कमी होणार नाही. हरीदास-पुराणिकांनी नाडलेली गरीब ब्राह्मण विधवा असो, नाहीतर लाखो टक्याने आपल्यावर गालीप्रदान करणारा टिळक असो, संकटाच्या वेळी सहाय्य करणे हे जोतिरावांचे ब्रीद होते. जोतिरावांच्या स्मारकाला ब्राह्मण लोक विरोध करतात, त्याचे मूळ कारण हा मागचा इतिहास ! पहिला राजकारणी पुरुष अद्वितीय व पहिला कर्तबगार सुधारक, एकनिष्ठ देशसेवक आणि स्वार्थत्यागाचा मूर्तिमंत अवतार अशा पुरुषोत्तम जोतिरावांचा

पुतळा उभा राहिला

तर त्या पुतळ्याकडे पाहून ब्राह्मणेतर जागे होतील, ब्राह्मणांच्या पोटावर पाय येईल. टिळकांचा बोलबाला देशोधडी जाईल, म्हणून सर्वांचे पुतळे बसवा आणि फुले यांचा पुतळा बसवू नका, असा ब्राह्मण लोक हट्ट धरीत राहणार ! ज्याला मत्स्य पुराणाला स्मरून शास्त्रोक्त वागायचे आहे, असे आमच्यातले काही धर्मषंढ फुले यांचे स्मारक करू नका असे म्हणणारच. पण शेवटी या सर्व भटांची आणि त्यांच्या खरकट्यावर जगणाऱ्या आमच्या दोन घरभेद्यांची नाचक्की होऊन जोतिरावांचा यश:शुभ्र पुतळा पुण्यात काय पण जेथे हिंदूंची वस्ती आहे, अशा अनेक ठिकाणी उभा राहणार.

ज्या पुणे म्युन्सिपालिटीपुढे आज फुले यांचे स्मारक करण्याचा प्रश्न येऊन पडला आहे, त्याच या म्युन्सिपालिटीने फुले यांच्या घरावरून मैल्याच्या उघड्या पाट्या नेवाव्यात आणि दारात ओतावयास लावाव्यात. १९२१ साली जर सत्यशोधकाच्या दारा[illegible] प्र ही भटे भीत नव्हती, तर तेव्हा त्यांनी पुण्याचे शेतखाने डोक्यावर घेतले अ[illegible]वल नाही. कै.नारायण मेघाजी लोखंडे व महात्मा फुले यांनी टिळकांची मुलाखत घेऊन सक्तीच्या शिक्षणाविषयी त्यांचे मत विचारले, त्यावेळी 'तुमचे तुम्ही पाहून घ्या, तुम्ही लोक शिकाल तर शेतकी बुडवाल' असे टिळकांनी साफ उत्तर दिले. त्यावेळचे टिळकांचे मत शेवटपर्यंत

Scanned with CamScanner

तसेच निर्लेप होते. हे पुण्यातील सक्तीच्या शिक्षणाच्या चळवळीच्या वेळी, अथणीच्या व्याख्यानात, मुंबईच्या अस्पृश्यांच्या सभेत जे जे प्रकार घडले त्यावरून पुन्हा सिद्ध होत आहे, ब्राह्मणेतरांनी शिकू नये, ही टिळकांच्या मनातील गाठ होती. उघडपणे असे प्रतिपादन केल्यास वेड्याच्या इस्पितळात जावयाची पाळी येईल म्हणून अप्रत्यक्षपणे आडपडद्याने हेच मत टिळक प्रतिपादित. त्यांच्या

गीतारहस्याचे

सूक्ष्म निरीक्षण करणारास टिळकांच्या मताचा ब्राह्मण मासला ओळीओळीने खच्चून भरलेला दिसेल. गीतारहस्य प्रसिद्ध झाले त्यावेळी त्या ग्रंथावर इतकी टीका झाली आहे आणि त्याचा फोलपणा इतक्या लोकांनी सिद्ध करून दिला आहे की, त्याचे सविस्तर वर्णन करीत बसलो असता गीतारहस्याएवढाच ग्रंथ लिहावा लागेल. मुंबईच्या गिरणी मजूरांच्या संबंधी भांडवलवाल्यांनी जेव्हा मस्तवालशाही सुरू केली तेव्हा टिळकांनी भांडवलवाल्यांची बाजू उचलली आणि लोखंडे यांनी आपल्या 'दिनबंधू'तून कसल्याही द्रव्यलोभाला बळी न पडता मजुरांची सेवा बजावली. फंडगुंडगिरीचे प्रवर्तक टिळक काही तरी मलिदा मिळाल्याशिवाय भांडवलवाल्यांची बाजू उचलणार नाहीत. त्यावेळेच्या 'दिनबंधु' पत्राचे उतारे स्थलसंकोचास्तव देता येत नाहीत, पण जोतिरावांच्या सविस्तर चरित्रात ते प्रसिद्ध करण्याचे आम्ही आश्वासन देतो. जोतिरावांची तत्त्वनिष्ठुरता अगदी शंभरनंबरी होती; त्यांना तोंडाने एक बोलून कृतीने भलतेच करणारा मनुष्य बिलकुल आवडत नसे. पुनर्विवाहाची चळवळ करून प्रत्यक्ष न्या.रानडे यांनीसुद्धा जेव्हा पुन्हा लग्न केले, तेव्हा जोतिराव, रानडे यांच्यावर इतके घसरले की, असल्या

नामर्द पुढाऱ्याचे

मी तोंड पाहण्यास तयार नाही, असे त्यांनी रानड्यांच्या तोंडावर सांगितले. ४०-४२ वर्षे अविश्रांत प्रयत्न करून १८९० साली महात्मा जोतिराव कालवश झाले. जोतिरावांच्या मृत्यूची बातमी ऐकून ओंकारेश्वरापुढे महापूजा झाली असेल ! रस्तोरस्ती ब्राह्मणांकडून पेढे वाटले गेले असतील ! शाहू छत्रपती वारले ही बातमी ऐकून ज्या नराधमानी पेढे वाटावयास कमी केले नाही, त्यांनी जोतिरावांच्या मृत्यूसमयी धोतरे सोडून आनंदाने उड्या मारल्या असतील यात विशेष नाही ! नामर्दास प्रतिस्पर्ध्याच्या मरणाने आनंद होतो, मर्दांना प्रतिस्पर्ध्यांच्या मृत्यूने दु:ख होत असते ! टिळक वारले तेव्हा शाहू छत्रपतींना किती वाईट वाटले हे आम्ही प्रत्यक्ष डोळ्यांनी पाहिले आहे. तार धडकताच पुढले ताट फेकून 'शत्रूसुद्धा असाच असावा' हे त्यांच्या तोंडून उद्‌गार निघाले, हे त्यांच्या मोठेपणाला शोभेसे होते. पण टिळक काही तेवढ्या मोठ्या योग्यतेचे नव्हते. जोतिरावांच्या मृत्यूसमयी टिळकांना हा मनाचा मोठेपणा आठवला नाही. आज टिळकही मेलेत, चिपळूणकरही मेलेत. मुडद्याच्या मरणाने मरणारे रोज अनेक मरत आहेत, सरणाचे सरपण मोलाचे जळले काय

Scanned with CamScanner

आणि गाडले काय, त्याची मातब्बरी जगाला नाही; पण महात्मा जोतिरावांसारखे धर्माकरिता मरणारे धर्मात्मे गेले तरी जगाला जिवंत करण्याचा उद्योग नुसत्या कीर्तीने व तत्त्वाने करीत असतात. जोतिराव हिंदू धर्माचे

कट्टे कैवारी होते.

हिंदू धर्मावर मिशनरी आग पाखडीत, ती जोतिरावांना सहन न होऊन ते ख्रिस्ती भटांवर तुटून पडत. भट ख्रिस्ती असो, नाहीतर हिंदू असो, तो जोतिरावांना खपत नसे. ब्राह्मणांच्या गुलामगिरीने हिंदू शेळपट, तेजोहीन व विस्कळीत बनलेत. राष्ट्रघातकी भटशाहीच्या तंत्राने हिंदू धर्माचे वाटोळे होईल म्हणून जोतिरावांनी आपल्या धर्मोद्धाराकरता वाहून घेतले. सत्यशोधक समाज निराळा धर्म नाही, निराळा पंथ नाही. तर हिंदू धर्माच्या उज्ज्वल तत्त्वांनी सर्व जगाला चकित करून सोडण्यास मोठ्या महत्त्वाकांक्षेने एक ठिकाणी जमलेल्या खऱ्या हिंदूंचा जमाव आहे. ब्राह्मण मूळचे इराणी आहेत, आणि आमच्या हिंदूत घुसून केवळ पोटासाठी आम्हाला लुबाडतात. इंग्रजी शिकलेली पिढीच्या पिढी ख्रिश्चन झाली. हे जोतिरावांना खपले नाही; स्वधर्माचा त्याग करणे म्हणजे हे महत्पाप आहे. पण स्वधर्मात भटांसारख्या लबाड लोकांना लुडबूड करू देणे हे त्याहूनही भयंकर पाप आहे.

सर पी.सी.रॉय

ब्राह्मणांना ॲटलांटिक महासागरात फेकून द्या म्हणतात. जोतिरावांनी त्यांस हिंदू जनसागरात बुडविण्याचा प्रयत्न केला आहे. टिळक फक्त भट जातीकरिता धडपडून मेले. जोतिरावांचे कार्य अखिल हिंदूकरिता आहे. भगवान बुद्धाविषयी जसे ब्राह्मणांनी खोटे नाटे लिहून ठेवले आहे, त्याचप्रमाणे फुले यांच्याविषयी चिपळूणकरादि ब्रह्म-मुख-योनीसंभव भटांनी लिहून ठेवले आहे. बळीचे राज्य वामनाने भिक्षा मागून घेतले, तसेच शिवाजीचे राज्य भिक्षा मागून घेण्याकरता रामदास टपला होता. शिवाजी राजे कच्च्या गुरूचे चेले नव्हते; त्यांनी भटांनासुद्धा आपल्या चरणांवर लोटांगण घ्यावयास लावले. बळीच्या वेळी वामन शिवाजीच्या वेळी रामदास आणि शाहू महाराजांच्या वेळी टिळक ही तीन भटे तीन राजांना निरनिराळ्या वेळी तीन तऱ्हेने फसवायला गेली. बळीपेक्षा शिवाजी महाराज जास्त शहाणे व सावध झाले होते. शिवाजी महाराजांपेक्षा शाहू महाराजांनी तर या देशबुडव्या भटांना पुरे ओळखले होते. कै.दास तर शाहू महाराजांच्याही पुढे जाऊन ब्राह्मणांच्या लेखीबाळी महारांच्या गळा अडकवू पाहात होते. या सर्व विवेचनावरून टिळकांना देशभक्त म्हणायला कोणताही शिवाजीचा मराठा तयार होणार नाही. ब्राह्मणेतर लोकहो ! 'हे पुस्तक निव्वळ शिव्यांनी भरलेले आहे.' असे ब्राह्मण तुम्हाला सांगतील, पण त्यांना लागलीच उत्तर द्या, तुमची पुराणे वाचा, त्यातल्या शिव्या जाळा मग या पुस्तकाला दोष द्या !' संत तुकारामांच्या अभंगात सुद्धा कडक भाषा व शिव्या आहेत. वास्तविक 'शिव्या' या शब्दाची व्याख्या करणेच अवघड आहे ! टिळकांना नीच म्हणणे ही शिवी नाही. हे त्यांचे यथोचित

Scanned with CamScanner

शब्दातले वर्णन आहे. सर्पाला सर्प म्हणायचे नाही तर म्हणायचे तरी काय ? भटांना विनवून सांगणे आणि सर्पाशी समेट हा एकजिनसी मूर्खपणा आहे. नामर्द लोक भेकडपणाने उघड-उघड कोणतीही खरी गोष्ट बोलायला भितात, तेवढा भेकडपणा प्रस्तुत लेखकाला माहित नाही. ब्राह्मण स्त्रियांविषयी 'भटीण, बोडकी' असले शब्द आम्ही वापरलेत याबद्दल ब्राह्मण लोक रुष्ट होतील हे आम्ही जाणून आहोत. ब्राह्मण लोक ब्राह्मणेतरांच्या स्त्रियांना ग्रंथोग्रंथी शब्दोशब्दी कोणत्या शब्दाने संबोधतात, याचा त्यांनी प्रथम स्वत:शी विचार करावा ! बोडक्या बाईला 'केशवपन केलेली विधवा' म्हणावे असा भाषाशास्त्राचा सोवळा सिद्धांत ब्राह्मण लोक पुढे करतील पण एवढे आढेवेढे स्वत: घेऊन लोकांनाही घेवविण्याचा आग्रह करण्याऐवजी ब्राह्मणांनी हे विधवा-मुंडी-मुंडनच बंद केले तर चालणार नाही काय ? काय गलिच्छ लोक आहेत ! घरात विधवा भावजयीला न्हाव्याच्या हातून तासून घ्यायची आणि देवळात परपुरुषस्पर्शाने पातिव्रत्य बिघडते असे तोंडाने कबूल करावयाचे, या भटासारख्या त्रिलोक तर्कट 'मुके मुजूर' लोकांशी जोतिरावांनी नरम शब्दांत गरम चहा पित जर वादविवाद केला असता तर काही एक कार्य झाले नसते. आपण सत्यशोधक कडक भाषेत भडक सत्याच्या जोरावर बेधडक भटांवर हल्ला चढवितो, म्हणूनच ब्राह्मण वटनी येत चालले आहेत. आपल्या कडकपणातच आपला विजय आहे. शहाण्यांच्या चुका सरळ शब्दांत मऊ मऊ लिहून दाखविता येतील; पण ब्राह्मणांसारख्या ब्रह्मांड टोणप्यांना सरळ सांगून पटणारच नाही. त्यांचे कान धरून डोके गदगद हालवून त्यांच्यातही ही 'राष्ट्रघातकी भिक्षुकशाही' नष्ट केली पाहिजे. ब्राह्मणांना आम्हाला सोडून द्यायचे नाही, त्यांना देशाच्या कार्याला लावायचे आहे; त्यांच्यातला 'स्वार्थ' काढावयाचा आहे आणि याच सद्हेतूने आम्ही आमच्या ह्या उनाडटप्पू बंधूला किंचित टाकून बोलत असतो.

श्री.केशवराव बागडे

यांनी वर्ध्याला 'आम्ही इंजेक्शन द्यावयाला आलोत' असे शब्द उच्चारले ते अगदी योग्य आहेत. बायकांच्या केसांचा दोर करून स्वर्गाला चढणाऱ्या भटांना नुसते औषध पाजून त्यांची तब्येत लवकर सुधारणार नाही. लोक म्हणतीलही, असली सुई शरीरात टोचू नका, पण त्या इंजेक्शनच्या सुईबरोबर गेलेले औषध रक्तात लवकर मिसळते आणि लवकर गुण येतो. औषध पाजण्यापेक्षा इंजेक्शनची टोचाटोची जास्त गुणकारक आहे. कै.महात्मा जोतिरावांनी

परशुरामाला नोटीस

दिली, त्यावेळी बरेच भोळे ब्राह्मणेतरही त्यांना माथेफिरू म्हणाले, पण जोतिरावांनी असले कडक 'इंजेक्शन' दिले नसते, तर 'पुण्याच्या सदाशिव पेठेच्या रस्त्याने महाराने जाऊ नये' असले कायदे करण्यापर्यंत पाळी गेली असती. समरांगणावर उभे राहिल्यावर समोरच्या शिपायाला ठार केला तर त्याची बायको विधवा होईल, त्याची कच्ची-बच्ची उपाशी मरतील

Scanned with CamScanner

याचा विचार सैनिकांनी करून चालत नसतो. सैनिकाने फक्त आपले कर्तव्य बजावयाचे असते; आपण जोतिरावांचे सैनिक आहोत, शाहू राजाने पाठविलेले बिनीवरचे स्वार आहोत, आपल्या लिहिण्याने ब्राह्मणांना वाईट वाटेल, कदाचित ब्राह्मण माय-माऊली आपल्यावर रागावतील याचा विचार आपण करून चालणार नाही. ब्राह्मणेतरांना सर्व प्रकारच्या गुलामगिरीतून मुक्त करणे हेच आपले ध्येय आहे. ते बजावीत असता, नामर्द लोकांच्या तेजोहीन उपदेशाचा कधीही विचार करू नये. पहिल्या लोकांना सत्याकरता मरावे लागते असा धडाका सत्यशोधकांनी, हिंदूंनी सारखा सुरू ठेविला तर पुराणातील आपली नालस्ती जळलेलीच आपण पाहू. महात्मा जोतिरावांचा भव्य पुतळा हिंदू धर्माचे पुनरुज्जीवनाचे स्मारक म्हणून उभारलेला पाहावयाचा असेल तर हिंदूनो, असाच नेट धरून हे ब्राह्मण्य उलथून पाडा. हजारो वर्षांची ब्राह्मण गुलामगिरी नाहीशी करणाऱ्यांवर जगातले कोणतेही प्रबल राष्ट्र दडपशाही करू शकणार नाही व राजकीय दास्यातून मुक्त व्हायला, 'ब्राह्मण्य' घालविणे याशिवाय दुसरा उपाय नाही. 'मी कोणाचाही गुलाम नाही' हे वाक्य हिंदूंचे भूषण झाले पाहिजे, म्हणून पहिली गळ्याला लागलेली ही ब्राह्मणी गुलामगिरी फेका आणि एकजात व्हा. जातीभेदाची साखळी मोठे-मोठे घण घालून तोडून टाका ! सर्व हिंदू सारखे त्यात कोणी श्रेष्ठ नाही, कोणी कनिष्ठ नाही. सर्वांचे रक्त मांस एक होऊ द्या! चार वर्ण ही शुद्ध लबाडी आहे. ब्राह्मणेतरांना गुलामगिरीत डांबण्याचे हे अमिष आहे. हिंदूत भेदाभेद नाही. हिंदू हा एकच वर्ण. हिंदूने हिंदूशी रोटी-बेटी व्यवहार केला तरी तो अधर्म नाही. उलट हिंदूत जो धार्मिक भेद पाडील तो धर्म नसून ब्राह्मणी कावा समजावा. जो हिंदू म्हणवून घेत असेल, तो युरोपियन असो, आफ्रिकन असो, तो आमचा स्वधर्मीय ! स्वधर्माकरिता, स्वधर्माच्या जयजयकाराकरिता आजन्म झगडणे हा आपला बाणा ठरू द्या ! ब्राह्मणी लोक हे आपल्या धर्माचे वाटोळे करण्याकरिता आलेले आपले वैरी आहेत. ही जोतिरावांची शिकवण आपण विसरू नका. आपण जर भटांच्या नादाने आपआपसात चार पायऱ्या आणि चार वर्ण असले भेद पाडून आपसात लठ्ठालठ्ठी करीत बसलो तर आपला प्यारा धर्म नामशेष होईल. स्वतंत्र वृत्तीच्या पाच लोकांवर कोणालाही जुलूम करता येत नाही. मग आपण वीस कोट आहोत. आपण सगळे मूळचे एकच आहोत. आताही एकच आहोत. पण या भटांनी आपल्यात हे वर्णत्वाचे पिलू सोडून आपल्याला विस्कळीत दशेत आणले आहे. हिंदुस्थानात जोवर ब्राह्मण्य आहे, तोपर्यंत इंग्रज जरी गेले तरी दुसरे कोणी येतील किंवा हेच सुधारलेले ब्राह्मण सत्ताधीश म्हणून पुन्हा पेशवाई माजवतील. इंग्रज सरकार धर्माविषयी उदासीन आहे. अशा संधीचा फायदा घेऊन ब्राह्मण्य निकालात काढूया. आमचे हक्क आम्ही मिळवू. इंग्रज आणि आम्ही भांडू पण मध्ये ही ब्राह्मणांची लुडबूड नको. त्यांना आमच्या नावावर काही एक करण्याचा हक्क नाही. आम्ही हक्क मिळवू, चालवू किंवा घालवू काय वाट्टेल ते करू. ब्राह्मणांनी भलत्या उठाठेवीत पडू नये. हे ब्राह्मण हे आमचे कैवारी

Scanned with CamScanner

नव्हेत, आमच्या देशाचे दुश्मन आहेत, हे ब्राह्मणेतरांनी विसरू नये. एवढे ब्राह्मण्य मेले आणि आपण रक्तमांसाने, देवाधर्माने हिता-चित्ताने एक झालो तर जगातल्या कोणत्याही राष्ट्राबरोबर, कोणत्याही संस्कृतीबरोबर, कोणत्याही महाशक्तीबरोबर तोलली जात असता, शेरास सव्वाशेर होत. आपल्या राष्ट्र मंदिराचा पाया ब्राह्मण्याचा बळी दिल्याशिवाय पक्का होणार नाही. देशाचा दुश्मन ते आपले दुश्मन, धर्माचे दुश्मन ते आपले दुश्मन. हे दुश्मन दुसरे कोणी नसून जीर्ण मतांची राळ फेकणारे ब्राह्मण होत. ब्राह्मण लोकांना हिंदुस्थानचे वाटोळे होवो नाहीतर गाठोळे होवो याची पर्वा नाही. ते फक्त त्यांच्या वर्णश्रेष्ठत्वाची पर्वा करणार ! आपल्याला तसे म्हणून चालणार नाही. देश आपला आहे. धर्म आपला आहे. आपल्या धर्माला दुसऱ्याने त्रास दिला तर आपल्याच हृदयाला धक्का बसतो. आपल्याला आपल्या देशाकरिता मेलेच पाहिजे. आपण एकजीव झालो नाही तर वेगवेगळे फाडून आपल्याला नाहीसे करणे कोणालाही अवघड नाही. चार पायऱ्या पाडण्याचा भट प्रयत्न करतात, तो स्वार्थाकरता, पण आपण असल्या भेद पाडण्याकरताच आपल्यात घुसलेल्या या दुश्मनांना हाकलले पाहिजे. कोणालाही जन्मत: कनिष्ठ ठरविण्याचा अधिकार नाही. कोणताही मनुष्य जन्माने नीच ठरत नाही. कृतीने ठरत असतो. ब्राह्मण लोक कृतीने नीच ठरले आहेत. त्यांच्यापेक्षा दुसरा नीच समाज जगात सापडणार नाही. सर्पाशी सहकार्य करा तो तुमचा फक्त जीव घेऊन एकट्याचा नाश करेल ! पण ब्राह्मणांशी सहकार्य कराल तर तो तुमच्या पिढ्यानपिढ्या हीन ठरवून तुमचा वंश गुलाम बनवील. जो ब्राह्मण 'ब्राह्मण' म्हणवून न घेता 'हिंदू' या नावाखाली आपल्यात समानतेने मिसळून जाईल, रक्तमांसाने एक होईल, तोच आपला समजावा. नुसती तोंडी पोपटपंची लढवून वेळेवर जात दाखविणारे भटोपाध्याय दुश्मन समजून त्यांच्यापासून दूर राहावे. कौन्सिले, नोकऱ्या, स्थानिक स्वराज्य, सार्वजनिक संस्था यांतून भटांची आमूलाग्र हकालपट्टी करून सर्व आपलेसे करून टाका. गांजा ओढणाऱ्या, दारू पिणाऱ्या, माड्या चढणाऱ्या ब्राह्मणाला दक्षिणा देणे पाप आहे. ब्राह्मणाला जेवू घालणे म्हणजे देशाची संपत्ती फुकट खाऊन पोळ पोसण्यात व्यर्थ घालविणे हा मूर्खपणा आहे...भटांच्या हातून लग्ने लावणे म्हणजे शुभकार्यात अपशकुनी भट पाडून पुढच्या गुलाम संततीची जन्मपत्रिका लिहिण्यासारखेच महापाप आहे. ब्राह्मणाचे सकाळी तोंड पाहणे हे अशुभ आहे. ज्या कार्यात भट पडला त्या कार्याचा विध्वंस झाला पाहिजे...भटाला ज्याने ओसरी दिली त्याच्या घरादाराचे वाटोळे झालेच पाहिजे. भटांना ज्या देशात गुरूपद मिळाले तो देश परतंत्र झालाच पाहिजे. ही जोतिरावांची शिकवण लक्षात ठेवून या दुश्मन भटांना आपल्यातून बहिष्कृत करा. दुश्मन ओळखला आहे. आता त्याला नेस्तनाबूत करणे आपल्या सामर्थ्यावर अवलंबून आहे.

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner